АВАНГАРД

РІК XIX 1965 Ч.: 4 (80)

АВАНҐАРД VANGUARD

журнал для молоді.
Офіційний пресовий орган
Центральної Управи
Спілки Української Молоді.
Виходить що три місяці.

Official Press Organ of
the Central Committee,
the Ukrainian Youth Association
(in exile).
quarterly

Редакційна Колеґія: мґр ГАНОВСЬКИЙ Євген, ДЕРЕМЕНДА Ярослав, мґр КОВАЛЬ Омелян, д-р КІС Теофіль, д-р КУШНІР Михайло, ЛЕНИК Володимир (головний редактор), мґр МИКУЛА Володимир, інж. ОЛЕСЬКІВ Василь, мґр ОЩИПКО Григорій, д-р СТЕБЕЛЬСЬКИЙ Богдан.

Редакційне листування і матеріяли надсилати на адресу:
»Аванґард«, 8 München 2, Dachauerstr. 9/II. Tel. 555316

Адреса Адміністрації: "Avantgarde", 72 Bld. Charlemagne,
Bruxelles IV., Belgique.

АДРЕСИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ І КРАЄВИХ УПРАВ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

та представників »Аванґарду«:

Union de la Jeunesse Ukrainienne
(Центр. і Краєва Управи)
72, Bld. Charlemagne,
Bruxelles IV., Belgique.

Ukrainian American Youth
Association, Inc.,
P.O. Box 211, Cooper Station,
New York 3, N.Y., U.S.A.

Ukrainian Youth Association
83 Christie Street,
Toronto 4, Ont., Canada.

Ukrainian Youth Association
The Old Cliff House,
Weston-on-Trent,
Derby's, Great Britain.

Mr. J. Kutny
26, Indwe Street,
Tottenham, Vic.,
Australia.

Ukrainischer Jugendverein
Zeppelin Str. 67,
München 8,
Germany.

Sr. Bohdan Kowal
Prado del Este, Calle Oriente, 34,
Q-ta "Veselka".
Venezuela.

Sr. Oleh Szymanskyj
Caixa Postal 9007,
Sao Paulo, Brasil.

Union de la Jeunesse
Ukrainienne,
15, rue Guy Moquet,
Paris 17e, France.

"Prosvita" (SUM)
c. Soler 5039
Buenos Aires, Argentina.

Отець В. Білинський переводить присягу з хорунжими-юнаками: Б. Яремком, І. Букалом та Я. Паровченком (Пассайк, ЗДА)

АВАНҐАРД

ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ

(Наука, знання, література, суспільно-політична думка)

ІЗ ЗМІСТУ

Стор.

П. Карманський: Ви хочете, щоб ми вас любили . . . 2

В. Леник: В чому сила Спілки Української Молоді? 3

О. Коваль: Дружини Фізкультурників СУМ 5

А. Микулин: Українська молодь продовжує боротьбу . . . 9

О. Коваль: В широкій сумівської сім'ї . . 14

Велетень духа і серця Провідник Церкви і народу 25

Н. Башук: 6.000 км. з »Летючим Табором« 28

З життя СУМ-у . . 32

Б. Лисиканич: Подорож Папи Павла VI до ОН 42

Я. Дзира: Устим Кармалюк 45

Гр. Смик: Краса Рідного Краю 47

З. Витязь: Система освіти у білій і червоній Росії 48

Сумівський калейдоскоп 55

Рік XIX **Ч.:4 (80)**

1965

З пожовклих листків

П. Карманський

ВИ ХОЧЕТЕ, ЩОБ МИ ВАС ПОЛЮБИЛИ...*

Ви хочете, щоб ми вас полюбили
І катови стиснули руку дружно?
Безсоромні! Чи можем ми байдужно
Дивити ся на тисячні могили,
Що виросли з огненних наших мук
Як архитвір злочинних ваших рук?

Ви хочете, щоб ми серце стиснули
І власну кров смоктали мимовільно?
Ви бачили, щоб жертви добровільно
Летіли в рот неситої акули?
Впивайте ся, пянійте кровію —
Та не дуріть себе любовію.

Простити вам і забуттю оддати
Те, що в душі нарите плугом болю?
Та чи простять гроби героїв в полю
І ті хрести, що тужать поруч хати?
Та чи простить злочинців біль сиріт,
Що клонять ся бадиллям край воріт?

Колись, колись ми здавимо риданнє
І радість нам зі серця камінь здійме.
І ми тоді отворим вам обійми.
Це буде вам »послідне цілуваннє...«
Тоді петля грозитиме не нам,
А вам, катам, що хулять небесам.

»Віденський календар» на рік 1921.

---

*) Цей вірш, написаний і видрукований у 1921 році, вражає своєю актуальністю й сьогодні. Передруковуючи його (не змінюючи правопису), хочемо тим дати нашу відповідь т. зв. »реалітетникам«, які закликають нас іти на »культурний обмін« з бриґадою Колосової і їй подібними.

Редакція »Аванґарду«

В ЧОМУ СИЛА
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ?

Відповідь на це запитання може бути різна, чи радше їх може бути аж декілька. Найперше, відповідь ствердить, що сила СУМ — в його ідеях, у його програмі. Дальше вона підкаже, що сила СУМ — в його традиціях. А чи активність і послідовність в дії, ініціятивність у шуканні все нових шляхів, що її виявляють керівні органи Центральної та Крайових Управ, провідні члени осередків та все членство дружинників і юнацтва — не є поважним факторами сили СУМ?! І ще з одного джерела черпає Спілка Української Молоді свою міць: зі своєї соборности, універсальности, ґльобальности, центральної побудови і єдности у програмі та дії.

В Україні й на чужині поставали і діяли, в різні часи, багато українських молодечих організацій і товариств. І не можна сказати, що їхня праця пішла на марне. Та, все ж таки, в історію нашого народу ввійшли лише ті, що зуміли вийти поза льокальні рамки, що охопили більшу кількість молоді, що були спроможні накреслити собі, і здійснювати, ширші пляни, розв'язувати епохальні проблеми. Спілка Української Молоді зродилася в час, коли вже з перших днів існування засяг її дії став всеукраїнським, коли її вага і значення стали зворотно-пропорційними до кількости власного членства.

Не інакше малася справа в час відновлення СУМ на чужині. Перші організатори й діячі відновленої Спілки, хоч і не сміли мріяти про це, покликали до життя організацію, яка в короткому часі зуміла охопити майже всю молодь у Німеччині, а далі виросла в могутню виховну установу, діючу в кільканадцяти країнах, на трьох континентах. Життя накинуло нашій Спілці такі завдання, такий діяпазон дії, таку велич проблем, що навіть найбільші ентузіясти почали втрачати голову. На щастя таких слабодухів було не багато. При кермі залишилися ті, що не побоялися »йти з мотикою на сонце«. В аванґарді СУМ знайшлися новітні Павлушкови, сучасні Матушевські, які всупереч усім чорним ворожбам, на протязі кільканадцяти років, поставили СУМ на передове місце українського всенаціонального життя, перетворили його з молодої, майже льокальної, без належного

досвіду, молодечої організації, у могутню, широко розгалужену, добре оснащену виховними кадрами і найконечнішими педагогічно-методичними засобами. життєву школу, школу ідейного і національного горіння, школу творчого чину. Декому з сучасних сумівських молодших діячів виглядатиме неправдоподібним факт, що ще в 1950 році СУМ був заборонений в українських середніх школах, які існували в Німеччині у таборах ДіПі. Сьогодні, дехто з тодішніх професорів та інспекторів, що забороняли учням українських шкіл належати до СУМ-у, уважають той же СУМ найкращою виховною молодечою організацією, яка повинна діяти при всіх наших школах і навчальних закладах.

Відновлена на чужині Спілка Української Молоді діє зовсім в інших умовинах, як діяла її попередниця в Україні. Українська молодь, членство Спілки, народилася у переважаючій своїй більшості на чужині. Вона ходить до чужих шкіл, є об'єктом безпосередніх і посередніх впливів чужого оточення, набирає чужих звичок, уподібнюється до даної раси, даної національности, серед якої живе. Але та молодь, її провідні діячі, відчувають, а також знають, що доки наша Батьківщина поневолена, вони не сміють піддатися тим впливам, вони мусять з ними боротися, вони хоч враховують місцеві особливості, свою духову й фізичну єдність з усією українською нацією за всяку ціну зберігають. Спілка Української Молоді не може йти за модою часу, не може обирати легших доріг, щоб, мовляв, не залишитися »поза бортом життя«! Хай тими вигідними стежками йдуть слабодухи і ті, які шукають солодощів життя. шукають спокою і похвал від »визнаних авторитетів«, від розчарованих колишніх батьків народу, від дезертирів. Провідні діячі СУМ, ті, що вийшли оформлені з України, і ті, що кували свої характери в лавах оновленої Спілки, визнають лише прямолінійність, крокують часто тернистими шляхами, поборюють перешкоди і труднощі, бо їм присвічує єдина ціль: боротьба за збереження національної субстанції українського народу, боротьба за українську культуру, українську мову, українську науку, українську землю і українську державність! Провідні діячі СУМ знають, що успішність їхньої дії залежатиме у великій мірі від їхньої єдности, від якнайтіснішої співпраці, від послідовности у виконуванні своїх завдань у кожній ситуації, на кожному пості, у кожному часі. Провідні діячі СУМ свідомі того, що розпорошеність і розгубленість, затрата ідейної і фізичної єдности центрально-координованої і керованої дії, перетворило б СУМ з єдиної, могутньої і динамічної всеукраїнської молодечої організації у кільканадцять льокаль-

ДРУЖИНИ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ СУМ

О. КОВАЛЬ

Обговоривши в попередніх числах »Аванґарду« питання організації і ролю Дружин Виховників, Культурників, Суспільників і Господарників, залишається нам ще до розгляду питання Дружин Фізкультурників.

Слово »фізкультура«, чи фізична культура, висловлює відоме всім поняття — плекання людського тіла в напрямі сили, справности і здоров'я. З цими атрибутами людське тіло набирає природної краси і здатности до праці й життєвої боротьби.

Основними чинниками фізкультури є гігієна, фізичні вправи і спорт. **Гігієна** торкається кожночасних життєвих умовин, чистоти, повітря, їжі, напитків, праці. **Фізичні вправи** потрібні для виконування тієї чи іншої професії, напр., танцюристів, піяністів, військовиків, парашутистів, машиністів і т. п. Крім того, фізичні вправи потрібні для нормального функціюнування людського організму, зокрема для осіб, що позбавлені можливостей природного руху. **Спорт** — це фізичні вправи в формі гри.

Держави, які мають добре поставлену медичну науку, де населення живе в гігієнічних умовах, а молодь займається спортом, там і ціла нація є здорова та життєрадісна. Такі нації є динамічні і експансивні. Коли ж до тих властивостей доходить ще й духова культура, то такі нації відіграють в історії людства особливу ролю. До того типу націй належить зарахувати старих єгиптян, греків, римлян. Культ розуму й сили був питомий цим висококультурним народам античного світу. В наші часи цей самий культ прибрав нові форми і, користаючи з технічних здобутків сучасної науки, кинув людину на здобуття міжплянетарних прос-

---

них, хоч українських, але з різними прикметниковими додатками, товариств чи клюбів. А до цього вони допустити не сміють!

У цій свідомості і чуйності лежить, чи не найголовніша, сила Спілки Української Молоді, її життєздатність, її світле майбутнє.

В. Леник

торів, не говорячи про перманентність конфліктів за панування над земними просторами. Річ очевидна, що велику ролю в цьому міжнародньому змагу відограє саме фізичне виховання, без якого були б немислимі ні подвиги космонавтів, ні кількатижневі перебування залоги підводних човнів в глибинах океанів, ні скоки парашутистів, ні партизанські довготривалі бої.

В парі з фізичним вихованням, ще більше як колись, іде тепер глибока психологічна підготовка до завдань, які стоять під сучасну пору перед кожним народом і цілим людством.

Бути поза цими органічними процесами сучасного світу, означало б, або скрайну відсталість, або резиґнацію з права на підметність тепер і в майбутньому.

Коли приглядатись положенню українського народу в умовах поневолення, то ця справа не виглядає аж так безнадійно. Українців можна знайти, як на науково-медичних становищах, так і в різнорідних військових формаціях, включно з космонавтами й нурцями. Фізичне виховання і спорт в Україні знаходять серед молоді чимраз більше заінтересування і, не зважаючи на мачушине трактування з боку поневолювача, українські спортовці вибиваються на перші місця не тільки в союзовому масштабі, але також і в світовому змагу.

Не залишаючись позаду цього важливого процесу, українці в діяспорі по всіх країнах свого перебування користають також з високого рівня гігієнічних умов. Молодь у школах і війську проходить систему фізичної заправи. Руханка і спорт є предметом заінтересування публічних інституцій, які дбають про відповідні влаштування та виряд. З усього цього наша молодь має можливість нарівні з місцевою молоддю повністю користати.

Спортивне життя одного народу можна порівняти до розгалуженого дерева, де кожна галузь представляє один вид спорту. До таких галузів належить атлетизм, бокс, баскет, веслування, велокроси, фехтування, футбол, ґольф, літунство, відбиванка, гокей, греко-римська боротьба, джудо, марші, пливання, ковзання, лещетарство, теніс, водний м'яч і інші. Кожна з тих галузів поділяється на окремі вітки за стилем, довжиною зглядно висотою, вагою і т. п.

Українське спортивне дерево на еміґрації покищо обмежене до двох-трьох галузів: футбол, відбиванка, столова

сітківка і подекуди легкоатлетика. Рідше трапляються спроби впровадити лещетарство, теніс, пливання, веслування, літунство. Є отже широке поле для плекання фізичної культури, а спорту зокрема.

В ділянці футболу, то наша еміґрація може похвалитися добрим десятком футбольних дружин, і деякі з них здобули собі міжнароднє ім'я: »Тризуб«, »Чорноморська Січ«, »УСК — Нью-Йорк«, »Крила«, »Леви«, »Скала« (ЗДА), »Україна« (Канада), »Дніпро« (Австралія) і ін. Між цими дружинами не останні місця займають сумівські дружини »Крила« — Чікаґо і »Скала« — Клівленд. Вони відомі тим, що, належачи до футбольних місцевих федерацій, розіграють змагання з чужими спортивними клюбами, а тим самим міряються з сильними суперниками у своїй спортивній ділянці. Більшість з названих дружин входять до вищих дивізій своїх федерацій.

На жаль, поза футболом, ми не можемо покищо виказатись такими високими вислідами в інших спортивних галузях. Справа в тому, що інші види спорту в нас мають виключно внутрішній характер, а в загальному є обмежені до небагатьох галузів ще й до того без належної центральної координації. Вийняток може хіба бути для ЗДА й частинно Канади, де існує Українська Спортивна Централя Америки й Канади (УСЦАК), і час до часу проявляє свою ініціятиву в координації й організації спортивної діяльности.

Організаційно наші спортивні дружини, зокрема більші, є переважно побудовані на зразках спортивних клюбів, що мають своїх меценатів і прихильників (супортерів) та власну самоуправу з приміщеннями і спортивним вирядом. Не всі ці клюби приділяють належну увагу різним видам спорту, обмежуючись звичайно до футболу чи відбиванки. Сумівські »Крила« в Чікаґо є, однак, щасливим вийнятком, бо там практикується біля 7 різних видів спорту з тенденціями поширюватись на дальші галузі.

Маючи живі зразки організації спортивного життя на чужині, ми можемо сміливо ставити їх за приклад до наслідування, поширюючи їх форму і методи праці на всі осередки нашої дії. У світлі діяльности й живучости цих спортивних клюбів маємо наглядний доказ, що справа Дружин СУМ, які маємо організувати не тільки для фіз-

культурників, але й усіх інших видів сумівської діяльности, має своє узасаднення і належне місце.

Успішний розвиток спортивних клюбів треба завдячувати, — на нашу думку, — одній важливій засаді, яка є в основі діяльности тих клюбів. Це є засада **змагу, життєвої боротьби, конкуренції.** Якщо б цю засаду усунути з програми спортивних клюбів, то їхнє існування було б з місця засуджене на загибель. І тому саме засаду **змагу** ми мусіли б поширити на всі види наших Дружин і в той спосіб забезпечити їхню тривкість і життєспосібність. Без того вони не мали б також притягаючої сили й були б тільки теоретичним плянуванням — утопією.

Дуже часто чути в нас нарікання, що спортивні Міжнародні Олімпіяди відбуваються без української участи, а спортовці з України здобувають трофеї для »старшого брата« (Жаботинський, Куць, Латиніна і другі). Нам видається, що в цьому відношенні можна було б осягнути позитивні зміни, коли б у національних командах ЗДА, Канади чи інших країн, де є чисельніша українська еміґрація, виступили українські спортовці і брали участь з їх рамени в Олімпіядах. Вони напевно зуміли б зактуалізувати участь України в олімпійських ігрищах, бо їх скоріше вислухали б міжнародні компетентні чинники, незнаних їм ближче комітетів з нефахових у тому відношенні людей.

Перед українським спортом на чужині є, отже, велике і почесне завдання — держати незгасимим олімпійський вогник України. Це є чи не одинока ділянка, де без політики можна здобути приятелів, симпатії і розголос української справи в найширшому засязі. Знову ж перемоги нашого спорту є також внутрішніми перемогами нашої еміґрації, яка в таких випадках з ними ідентифікується.

Виходячи з заложення, що фізичне виховання має бути загальне, а не тільки для любителів спорту, мусимо також устійнити відношення дружинників з інших видів Дружин СУМ до Дружин Фізкультурників. Фізичне виховання є потрібне кожній молодій людині для її гармонійного фізичного й духового росту. З того випливає потреба і для дружинників з інших видів Дружин СУМ — включати у свої програми певні роди спорту і фізичну заправу. Це ствердження має також зворотне значення. Всі спортовці, крім спорту, потребують також належної духової культури й уміння педагогічно передавати свої

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ПРОДОВЖУЄ БОРОТЬБУ

А. Микулин

»... 14 років після закінчення змагань український нарід, особливо молодь, співають пісні про визвольну боротьбу УПА з большевиками, а портрет С. Бандери зберігається в людей... Тільки в 1962 р. у Львівській області КҐБ* викрило аж 22 молодіжні організації, які стихійно організувалися, друкували й розповсюджували карикатури, переписували українські національні вірші та революційні пісні«... (з листів з України до української еміґрації.).

Сьогодні серед українців, що перебувають на еміґрації, досить часто можна почути ніби в Україні давно вже не

*) КҐБ — таємна московсько-большевицька поліція, що терором допомагає окупантам панувати в Україні.

знання іншим. Це зумовлює конечність для спортовців належати рівночасно також до одного з чотирьох інших видів Дружин СУМ, за вийнятком може фахових професіоналістів, що вже раніше набули потрібні знання з обсягу загальної культури і національного виховання.

Окреме місце в Дружинах Фізкультурників СУМ повинні зайняти ті з-поміж сумівців, що пройшли військовий вишкіл і службу в країні їхнього поселення. Їхня приналежність до існуючих українських комбатантських організацій не мала б належних підстав, як з уваги на вік, так і з уваги на відмінність військових практик і знань. Для тієї катеґорії дружинників приналежність до Дружин Фізкультурників в окремому підвідділі військовиків давала б їм змогу не тільки держати між собою контакт, але й цікавитись далі військовими справами, вести обмін думок в ділянці нових досягнень та передавати військового духа в рядах молодечої організації.

Від дружинників-спортовців очікуємо якнайшвидшого й найповнішого оформлення себе в Дружини Фізкультурників, згідно з Правильником, який вкоротці увійде з життя.

існує жадної визвольної боротьби проти московського окупанта. Такі хибні твердження не відповідають правді. Вони розповсюджуються певною групою т. зв. »реалітетників«, які стали на шлях коекзистенції, або т. зв. »культурних контактів« з московськими висланниками закордон, які прибувають у виді різних художніх ансамблів, діячів »науки і культури« УССР і т. д.

Спротив окупантові України на наших рідних землях щораз то більше набирає масовости. А відрадним явищем є те, що активізується якраз молоде покоління — українська молодь — вихована вже в совєтській неволі. Партійного комуністично-большевицького духу, в якому цю молодь хочуть виховати, вона не сприймає, а шукає власних шляхів життя й щодалі, то більше усвідомлює факт, що Україна перебуває в московській неволі.

На сторінках »Комсомольської правди« (4.2. 1965 р.) була вміщена стаття Т. Яковлєвої під заголовком: »Чи тільки ретельність?«

Яковлєва пише, що під час свого відрядження до Миколаєва, вона була на загальних зборах учнів старших клясів. Зібралось понад 400 осіб. На трибуну вийшла секретар комсомольського комітету, поклала перед собою розгорнутий зошит, у якому від першої до останньої сторінки були записані тези доповіді. Доповідь мала »наукову« назву: »Організування боротьби за глибокі й міцні знання«. Побудована доповідь була також »науково«: 15 хвилин теоритичний вступ доповіді про те, що кожний учень, зокрема комсомолець, повинен учитися тільки на »відмінно«. Після вступу, секретар говорила »конкретно« про навчання старшоклясників. А під кінець доповіді катеґорично заявила, що »об'єктивних причин, аби зле вчитись немає, бо рідна партія і совєтська держава повсякденно піклується кожним учнем«. У дискусіях співдоповідачі повторили майже слово в слово те, що говорила секретар комсомолу. »Нудно, сумно і нецікаво відбувалися збори«, — стверджує Яковлєва. Присутні на зборах голосно розмовляли між собою на теми, які не мають жадного відношення до зборів. Під кінець заля була напівпорожньою, багато учнів тихцем залишали збори.

Яковлєва запитала одну ученицю старшої кляси: »Чому молодь самовільно залишає збори? Чому не бере в них

активної участи?« Учениця відповіла досить характеристично: »Доповідь, яку виголосила секретар комсомолу — це давновідомий партійний штамп, докладна копія доповідей партійних функціонерів. На початку — теоритичне обґрунтовування, далі виголошується »за здравіє« і »за упокой«, інакше кажучи, вихваляються неіснуючі досягнення та критикуються недоліки, а під кінець остогидлі до чортиків гасла, заклики, запевнення, обіцянки. Подібні доповіді виголошують секретарі ЦК партії та секретарі ЦК комсомолу, секретарі партійних і комсомольських обкомів. За такою схемою пишуться й усі статті в газетах«. Далі учениця сказала Яковлевій відверто: »В дійсному житті справи не виглядають так рожево, як про те пишуть газети. Напр.: на заводі, де ми відбуваємо практику, керівники — люди нечесні, хоч і мають у кишенях партійний або комсомольський квиток... Ще з осени минулого року і до цього часу перед крамницями великі черги за хлібом, а на сторінках газет пишеться, що »проблема хліба в СССР розв'язана«. Сільське господарство перебуває в катастрофічному стані: зерна в резерві нема зовсім. Його купує держава у капіталістів, але газети пишуть, що колгоспна система — це найліпша сільськогосподарська система у світі, що капіталізм прогнив наскрізь. Але чому там, у капіталістичній системі, є все, а в нас, в соціялізмі, без кінця бракує харчових продуктів, не згадуючи вже про інший, конче потрібний людям крам? Родина моєї подруги роками мешкає в маленькій кімнатці, а нам твердять про те, що в СССР майже половина населення одержала нові мешкання. Де ж правда«? — запитала учениця Яковлеву . . .

І тут Яковлєва ставить у своїй статті питання: »Де ж наша, дійсно совєтська молодь? Подібний спосіб думання і погляди на сучасне совєтське життя існують не тільки в учениці, якій уже 18-ий рік життя, а в більшості молоді, з якою я мала бесіди в Миколаєві. Як виглядає в такому разі ідейна комсомольська робота серед молоді?«

Свого часу великого розголосу на сторінках газети »Молодь України« набрав відвертий і гострий лист молодого колгоспника М. Колоса з села Крути, Ніжинського району, Чернігівської области, якого він написав до редакції газети.

»Я передплачую »Молодь України« роками, — писав Колос. — Майже в кожному числі газети є стаття, яка заторкує справу школярів-випусників. Гарно пише га-

зета, докладніше, пишуть ті, що сидять у редакції. На ділі так воно не виглядає. Я закінчив школу-десятирічку шість років тому. І я давно вже переконався, що більшість сільської молоді »за корову« . . . Ось і тепер, у газеті вміщено статтю О. Зими »Точка опертя«, в якій пишеться, що 14 школярів-випусників добровільно пішли працювати в колгосп . . . Я в це »добровільно« не вірю . . . Бо що діється в колгоспах? Заробиш три трудодні, а начальство половину їх зріже, нікого не питаючи. По радіо і в газетах одне (гарно все!), а на ділі зовсім інакше . . .«

»Молодь України« — це офіційний пресовий орган ЦК комсомолу в Україні, а секретар ЦК Єльченко належить до складу членів ЦК КП УССР. І тому, цілком зрозуміле, що »Молодь України« накинулась з брутальною лайкою на М. Колоса, мовляв, як пише газета, — це не його, а чужі, буржуазно-ворожі думки, підсказані Колосу ворогами совєтської влади і компартії.

Очевидно, що »Молодь України« одержує від української молоді багато листів, подібних до Колосового, лише вони переважно анонімні. Тому, що Колос не тільки написав правдивого гострого листа, але й підписав його своїм прізвищем, то »Молодь України« і зробила з нього »козла відпущення«.

Але цей лист є прямим ствердженням спротиву української молоді московському окупантові!

Переглядаючи оцей офіційний пресовий орган ЦК комсомолу України газету »Молодь України« (очевидно, читаючи її також між рядками!) знаходимо багато конкретних фактів як активного, так і пасивного спротиву української молоді московському окупантові. Певно, що цей спротив не є збройний, а має різнорідні форми. Наведемо, напр., факт: »Молодь України« з 13. 3. м. р. вмістила статтю під заголовком »П'ять процентів культури«. Ось що пишеться у статті:

»Сьогодні в клюбі . . . кінофільм, більярд, шахи, доміно, голосне читання книжок, лекції, реферати, працює бібліотека, лунає весела музика . . . Але таких сіл, на жаль, **дуже мало.** У багатьох селах культура ледь жевріє або й зовсім погасла. Чому? Ось, напр., село Жуківці, Київської области. Тут колгосп ухвалив відсвяткувати »день урожаю«, але на свято прийшли тільки комуністи та частина комсомольців. Молодь і селянство, а навіть і керівники колгоспу, зовсім »відхрестились« не тільки від

свята, але й від »вогнища культури« — клюбу, який знаходиться в одній маленькій кімнаті сільської ради. »Не культура, а якесь нудне базікання« — заявляє молодь. — »Ліпше співати гарні українські пісні на леваді, ніж дивитися на кінофільми про »Чапаєва«, »Потьомкіна», »Ми із Кронштадта«, »Комуніст«. Кінофільми — російські, а ми російської мови не розуміємо«, — заявляє українська молодь.

»У селі Трипіллі (Київська обл.) є два колгоспи і кожний має свій клюб. Але вони влітку й узимку порожні. Чому? Молодь не має бажання відвідувати їх. Каже — нецікаво . . . Про те, що говориться нам у клюбах, ми читаємо в газетах. Антирелігійні ж лекції слухати не хочемо. Вони дурні. Батьки навчають нас релігії, а якийсь там комсомольський аґітатор плете нісенітниці про релігію. Хто ліпше про це знає: жовтодзьобий комсомольський аґітатор чи наші старі батьки.«

Підсовєтська преса для молоді гостро нарікає і на те, що не тільки українська молодь, але й комсомольці в Україні неохоче вступають до т. зв. »добровільних дружин«, або як їх називає молодь: »комсомольська міліція«. Інспіровані ЦК комсомолом та ЦК КПСС палкі листи запроторенців, у яких закликається молодь добровільно їхати до »дідька на роги« не роблять жадного впливу, не викликають ентузіязму серед молоді. Навпаки — огиду! Коли на загальних зборах молоді (в школах, колгоспах, підприємствах) комсомольські вожаки читають зібраній молоді згадані листи, то більшість присутніх скептично ставиться до їх змісту, дехто самовільно залишає збори, а навіть можна почути репліки »сон рябої кобили«, »говорила-балакала«, або »буйда«.

Так виглядає загальниково спротив української молоді московському окупантові. І коли ми одержуємо різними шляхами листи з України, в яких пишеться, шо молодь України співає про визвольну боротьбу, про УПА, націоналістично-революційне визвольне підпілля, яке й далі діє в Україні, про те, що молодь нелеґально самоорганізується для боротьби проти московського поневолення, в якій би воно замаскованій формі не відбувалося, то хто повірить отим різним »реалітетникам«, що Україна, а тим більше її молодь, — вихованці т. зв. »совєтської влади«, ніби не воює проти білого, червоного, брунатного чи будь-якого іншого московського імперіялізму?!

В ШИРОКІЙ СУМІВСЬКІЙ СІМ'Ї

(Враження з подорожі довкола світу)

(Продовження)

О. КОВАЛЬ
голова ЦУ СУМ

Вечір мистецької самодіяльности

Битком набита заля великого Народнього Дому в Ессендоні (Мелборн) була вимовним свідоцтвом сили нашого організованого життя в Австралії, а зокрема нашої суміської спільноти, що на поклик своєї Крайової Управи прибула сюди, навіть з місцевостей віддалених понад тисячу миль, щоб узяти участь у Здвизі.

Спостерігаю цю півторатисячну масу учасників Здвигу й очам своїм не вірю, що це не в Европі чи Північній Америці, а в далекій, багатьом невідомій Австралії. Переважає молодь, бож це і є її свято.

Довго не доводиться ждати на відкриття. На сцені появляється член Ділового Комітету, відповідальний за мистецьку частину, д. П. Сорока. Гарною мовою відкриває свято, вітає присутніх та з'ясовує ідею відбуття Здвигу і її практичну реалізацію. Свою промову закінчує дотепним віршом власного укладу, чим викликає серед публіки веселий і бадьорий настрій.

Першою точкою йде на сцені п'єса Васильченка »Кармалюк« у постановці Осередку СУМ Мелборну, під мистецьким керівництвом Я. Гевка. Гра аматорів гідна справжніх артистів, а зміст п'єси передає картину боротьби народнього месника Кармалюка проти чужого загарбника і своїх вислужників-гайдуків. Чудові декорації художника В. Цибульського надають постановці окремого виразу й підкреслення.

З великою увагою слідкую за дальшою програмою. Бойовою ноткою прозвучали слова »Наказу« М. Вереса, продеклямовані Софією Костюк з Осередку Джілонґ; завзяттям проникнені слова »Каменярів« І. Франка, виго-

Сенатор австралійського федерального уряду Франк МекМанус вітає учасників Здвигу

лошені Сянею Бойцун з Нью Касл, та »Пролог« до Мойсея« І. Франка — рецитований Марусею Баран з Канбері. З майстерністю професійного хору була виконана »В'язанка українських пісень« сумівським хором з Сіднею, під керівництвом Т. Фіґоля. Чудово проспівали свої пісні сумівські хори з Осередків Аделаїда, під керівництвом М. Поможака із Нью Касл, під керівництвом Поважука. Добре вив'язався хор Відділу Ю СУМ з Водонги, під керівництвом І. Лазурка. Високою клясою в народніх танцях, а зокрема в композиції »Живи Україно«, запрезентував себе сумівський ансамбль з Нью Касл, під художнім керівництвом Денисенків. Негірше випав виступ сіднейської балетної групи, керованої Е. Новічевським. Оригінально були виведені гагілки і хороводи юначками з Аделаїди, в підготовці В. Моковійчука, і танці під назвою »Вечерниці« у виконанні сумівської групи з Канбері, під керівництвом подружжя Євсевських, що й самі виступили в прекрасному дуеті з »Запорожця за Дунаєм«.

З великою насолодою прослухали учасники також музичні точки багатої програми вечора: оркестр з Сіднею (Т. Фіґоль), з Квінбієн (Ю. Петрівський), з Канбері (юначка М. Янченко), з Джілонґу (М. Гайванюк).

Чудовим акордом прозвучали також пісні мелборнського квартету »Соловейки«, в якому виступили сумівки: Галя Єфименко, сестри Ганя й Олеся Дацьків і Ганя Крив'як. Милою появою були сумівки з Волонґи, Оля Гаврилів й Ірена Пойдинець та сестри Маруся й Галя Янченки з Канбері. Мимо перевантаженої програми, вечір промайнув дуже скоро, а невгаваючі оплески були висловом одушевлення і глибоких естетичних переживань та національного збудження в присутніх.

Повна динаміки й вітальности українська молодь Австралії здавала іспит української духової зрілости. На думку насувались різні спогади й порівняння. Ніщо — ні простір, ні розпорошення, ні обставини не можуть перешкодити нації в її духовому рості. Ми не є аморфною масою, призначеною на поглинення чужим оточуючим світом, а національною особовістю, що, знаходячи спільні елементи з тим світом, випроміньовує на нього також свої, властиві їй, вартості, зберігаючи свою окремішність. Зокрема, коли та національна особовість є молода духом і в пориві своїх творчих сил шукає свого вияву й самоздійснення.

Могутні акорди національного славеня (гимну) були завершенням цього гордого почуття, з яким учасники того пам'ятного вечора, десь біля півночі, розходились на відпочинок.

У катедральному храмі

Наступний день, неділя 18-го квітня, був днем властивого Здвигу. Вже вранці, о 8-ій годині, сам Владика Кир Іван Прашко відправив Архиєрейську Службу Божу для молоді в катедральному храмі. Просторий храм св. Апостолів Петра й Павла був виповнений вщерть молоддю. Перед престолом хорунжі держали сумівські прапори, а гармонійний спів хору, що ехом відбивався від мурів нової церкви, надавав святій Літургії окремої урочистости. Проповідь Владики була надихана силою любови до молоді і твердою вірою в світле майбутнє українського народу, якому молодь має торувати шляхи. »Будьте вірні гаслові »Бог і Україна«, що видніє на ваших прапорах, а Бог благословитиме вашу працю й ваші наміри! Хай благословлення Боже буде на вас . . .« — і знаком святого хреста закінчив Владика свою проповідь. Велике число молоді приступило в той день до Святих Тайн.

Голова ГУ СУМ, мґр О. Коваль, вітає учасників Здвигу. Зліва інж. С. Мисько голова ЮДКЗ, справа — А. Чубатий — голова КУ

На спортивній площі

Осіння пора в Австралії, як і всюди, буває дощова. День Здвигу носив усі познаки непевности. Десь з близького південного Льодового океану тягнув доволі холодний вітер, а небо затягнулось зрадливими сірими хмарами. Це однак не могло перешкодити відбуттю Здвигу.

Велика спортивна площа північного Мелборну, ще далеко перед офіційним відкриттям Здвигу, поволі заповнювалась нетерпеливими учасниками. Ми прибули автом також дещо вчасніше, щоб могти розглянутись у положенні. Саме навинувся голова Союзу Українських Організацій Австралії інж. М. Болюх і ми зробили нове знайомство. Була можливість дещо довідатись про структуру і проблеми нашого громадського життя в Австралії, і то з перводжерела. В нас нав'язалась зразу жвава розмова й незабаром я був у посіданні головніших секретів функціонування цілости нашого суспільного життя на цьому континенті. Основою організованого життя тут поза церквами, є Українські Громади, що переважно об'єднують все без вийнятку старше громадянство. Окремі місцеві громади лучаться в Стейтові Громади з окремим стей-

товим проводом. Для будови й ведення Народніх Домів, що є в більшості місцевостей, замешканих українцями, ці Громади прибирають форму реєстрованих кооператив. Крім Громад, існує ще ряд спеціялізованих громадських установ, як СУМ, Пласт, Жіноче Об'єднання, Центральна Шкільна Рада, Студентські Громади й інші. Окремо тепер постала Українська Антибольшевицька Ліґа на базі дотеперішньої Делеґатури АБН. Відносно добре є поставлене рідне шкільництво, яким охоплено біля 1.800 дітей. Справам виховання приділяє багато уваги Церква та молодечі організації. Координація всього організованого життя належить до завдань СУОА, що є українською громадською надбудовою Австралії.

В міжчасі нам подали знак, що пора займати місця на трибуні. Під звук і такт барабанів на спортивну площу входили колони за колонами, сумівські Осередки та Відділи Ю СУМ. З усіх кінців обширної трибуни їх зустрічали спонтанні рясні оплески присутніх. Вид зворушливий, і не одному сідоголовому учасникові Здвигу тиснулася до очей непрохана сльоза радости. Немов у казці »за семи морями, семи ріками й горами« зростає нове покоління українського племени, що підняло прапор боротьби за визволення своєї Матері з червоної печери новітнього змія. Могутнє »Ще не вмерла« і лопотом знялися

Перед керівниками СУМ дефілюють колони дівчат-сумівок

Голова ГУ СУМ мґр О. Коваль у розмові з Преосв. Єп. І. Прашком

вгору прапори України й Австралії. Десь з півночі надтягла зловісна чорна хмара і дув холодний вітер, розбиваючись об сотні юних грудей, у яких невгасимим полум'ям спалахнуло українське серце. Цього вогню нікому й ніколи не погасити!

»Живи, зростай для перемог!« — клич, що його кинула ЦУ СУМ у 40-ліття постання Спілки Української Молоді, не був порожнім звуком. Тут кожний міг наочно переконатись, що джерело сумівської ідеї витриснуло з себе рвучкий струмок, води якого готові змести всі перешкоди, що будуть на шляху до великого українського моря.

Вступне слово мав друг О. Чубатий, доручаючи мені відкрити офіційно Здвиг. Вітаю Владику, достойних представників державних і українських установ, Крайову Управу СУМ і Команду Здвигу, як також учасників і все юнацтво. В цю мить хотілось би стиснути кожному руку і пригорнути до грудей, як своїх рідних, з якими давно не бачився. Відчуваю, що передумана раніше промова занадто раціональна, а тому засуха. Намагаюсь говорити мовою серця, мовою почувань, щоб хоч частинно відповісти настроєві тих численних учасників Здвигу. Знаю, що не чекають від мене чогось незнаного, чогось

несподіваного. Хочуть тільки підтвердження того, в що вірять, а що інколи переплітане сумнівами. Намагаюсь укріпити їх у вірі в себе, в своє післаннитво серед чужого світу, в перемогу нашої національної Правди. Цю перемогу осягають затяжною, витривалою працею й боротьбою . . .

Бадьорими і змістовними словами промовили до учасників Впр. Кир Іван Прашко, сенатор МекМанус, голова СУОА інж. М. Болюх, голова УАЛіґи (Українсько-австралійської Ліґи) проф. М. Шеґедин, голова КПС (Крайової Пластової Старшини) — Ю. Семків, вітаючи Здвиг і бажаючи для СУМ дальших гарних успіхів у її виховній праці. Наспіли також численні письмові привіти від окремих визначних осіб і установ з Австралії і других континентів. Українська спільнота Австралії своїм сумівським Здвигом злучилася того дня з усією українською діяспорою в одну нерозривну сім'ю.

Гордо, з піднесеними чолами, під проводом коменданта Здвигу, д. В. Пундяка, продефілювали юнацькі і дружинницькі відділи СУМ перед почесною трибуною, на закінчення офіційної частини Здвигу. Я слідкував за виразом облич маршуючої молоді, на яких малювалось завзяття, гідність і свідомість своєї вартости й мети. В

Голова ЮДКЗ інж. С. Мисько вітає мґра О. Коваля в Українськім Народнім Домі в Ессендоні

Колона дівчат-сумівок перед трибуною

душі я формував признання тим »героям буднів« — сумівським виховникам, що своєю невтомною працею зуміли допомогти юнацтву станути на шлях свідомої сумівської праці. Без їхньої посвяти й самовідданости роля батьків і інших виховних чинників була б дуже утруднена й не змогла б принести цього виховного завершення.

Скінчилася дефіляда й нам дали знати, що вся Команда й уніформовані учасники, разом зі мною, мають станути до спільної пам'яткової знімки. Приймаю цю пропозицію з приємностю, бо це ж прекрасна нагода залишитись хоч на світлині разом з цими молодими когортами СУМ в Австралії. Хто знає, коли буде подібна друга нагода . . .

Здвиг проходить далі, тепер уже в формі спортивних ігор і пописів. Біги, штафета, відбиванка, мет кулею, ратищем, диском та футбольні змагання Мелборн — Аделаїда — чергувались мов на екрані. Чудово випали вільноручні вправи сіднейців на тлі тризуба, а також вправи юнаків з топірцями, а юначок з пілотками. Вправами провадив невсипущий інж. Я. Булка. Мило було дивитись на вправу прапорцями, що її виконав Осередок Канбері під музичний супровід Марусі Янченко.

Виконавці програми Здвигу дали доказ широкого дія-

Приїзд голови ГУ СУМ мґра О. Коваля до Укр. Нар. Дому в Ессендоні на Фестиваль Молоді

пазону мистецької і спортивної діяльности, яку провадили, підготовляючись до Здвигу.

Вміли почати, вміли і скінчити

Того ж дня вечором у просторих приміщеннях стадіону відбулась гостина, яку господарі з Мелборну влаштували своїм гостям. Треба було подивитися, як вони справлялись зі своїм завданням, накормивши й напоївши кілька сотень зголоднілих і спрагнених учасників з-поза Мелборну.

Команда Здвигу запросила частину провідного сумівського активу і представників громадських установ на окреме прийняття, де за столами була змога затіснити наше перше особисте знайомство. Крім згадуваних уже попередньо осіб, були тут зібрані також інші, про яких довелось тільки читати в пресі, або чути від знайомих, чи з переписки: проф. В. Олійник, голова Виховної Ради з дружиною, проф. Д. Нитченко, голова УЦШР, проф. Брозницький, О. Кошарський з Сідней, Б. Ґут, голова Ос. СУМ з Сіднею і багато інших.

Посипались промови, з яких я довідався про деякі непорозуміння між членами Ділового Комітету Здвигу. Безсумнівно успішний перебіг Здвигу подіяв бальзамом

на натягнуті відповідальністю нерви й тому кожний, хто ніс тягар тієї відповідальности, почув нараз полегшу відпруження, а в парі з цим потребу »висповідатись« перед друзями і просити вибачення за »вольні і невольні« прогріхи. Всі раділи, що труди й зусилля не були даремні, й тому не могло бути мови про гнів, чи обиди. Здавалось, що Здвиг був також моральним здвигом, щаблем вгору, завершенням одного довгого етапу на шляху організаційного й виховного розвитку СУМ Австралії. Це вичувалось зі слів промовців, це можна було вичитати на очах сумівського активу.

Цей вираз неспокою перед успішним завершенням діла, це бажання зробити якнайкраще, ці клопотання і спори, а відтак замирення, коли вже все пройшло якслід, свідчили тільки про високо розвинуте почуття відповідальности провідних одиниць СУМ Австралії. Забираючи слово на цьому прийнятті, я не міг не висказати цих щирих почувань на адресу друзів з ДКЗ (Ділового Комітету Здвигу) і КУ СУМ. Їхня постава й мужність сказати собі відкрито те, що часом мулить внутрі, були гідні уваги і є запорукою здорового і творчого клімату сумівської праці в Австралії.

Фізично втомлені, але збагачені духовими переживаннями, повертались ми пізно вночі до привітного дому

Частина присутніх українців на стадіоні Північного Мелборну під час дефіляди учасників Ювілейного Здвигу

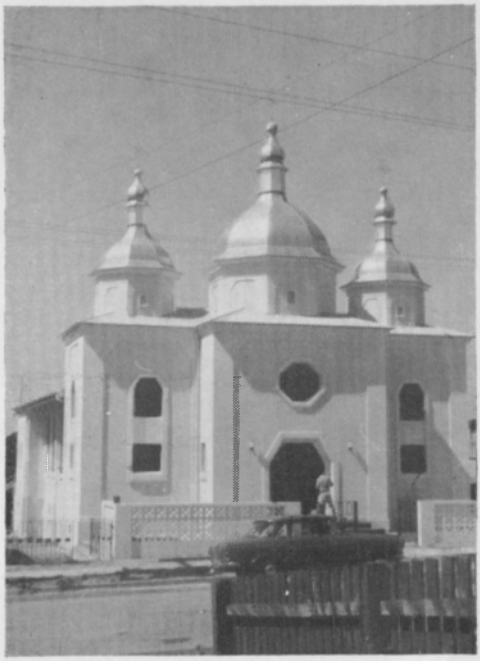

Церква св. Богородиці у Брізбані (Австралія), збудована в 1960 р.

панства Венгльовських. Подорозі ведемо ще розмову, щоб не заснути. Ми з д. Чубатим схильні дошукуватись самих позитивних і вдалих моментів Здвигу, всупереч твердженням д. Венгльовського, що все могло бути на багато краще, якби . . . , включно з погодою. Признаємо йому право до досконалости, бо таке наставлення дозволяє багато дечого доброго зробити, однак тієї досконалости відразу осягнути не годен, а це ж був перший Здвиг СУМ Австралії . . .

Наші перші підсумки Здвигу, крім, мабуть, фінансових, є позитивні, корисні, заохочуючі. Дещо є наглядне вже тепер, а інші позитиви й користі будуть видні тільки згодом. Того роду імпрези, — це своєрідні інвестиції капіталу; висліди залежать також від керівництва, наскільки воно зуміє тим капіталом орудувати, щоб добитись його найкращого опроцентування. Мої співрозмовці не протестували. Було поза північ і треба було скористати з права на відпочинок.

(Далі буде)

ВЕЛЕТЕНЬ ДУХА І СЕРЦЯ, ПРОВІДНИК ЦЕРКВИ І НАРОДУ

У століття народження великого митрополита Андрея Шепцицького

Дня 29-го липня 1965 р. минуло сто літ від дня народження Слуги Божого Андрея, Митрополита Галицького, Архиепископа Львівського і Єпископа Кам'янця Подільського. Українська спільнота на чужині відзначила ці роковини урочистими імпрезами, спільними молитвами та встановленням вічних пам'ятників для Князя Церкви і Великого Сина української нації. Членство СУМ брало активну участь в тих святкуваннях. А цією короткою статтею про життєвий шлях та цитатою слів, висловлених до української молоді, ми хочемо завершити це святкування ще й у нашому офіційному органі СУМ. **Редакція**

Митрополит Андрей походив з старого українського боярського роду, який дав нашому народові багато визначних і славних людей, цілий ряд українських католицьких достойників, у тому числі чотирьох митрополитів. І хоч батьки виховували свого сина Романа, таке було хресне ім'я Митрополита, в польському дусі, то образи великих і славних його предків говорили йому із стін родинного дому про наше минуле, а семейні пам'ятки, зберігані запопадливо в родинному архіві, пригадували молодому Романові, що він українського роду й що родина Шептицьких тісно пов'язана з українською історією.

Думка повернутися до українського народу жевріла в душі Романа вже в гімназії, але остаточне рішення запало щойно після матури. В час правничих студій вважав він себе вже свідомим українцем, і щоб краще пізнати українську землю та історію своїх предків, як студент університету, звиджує давні пам'ятки по Шептицьких, відбуває подорож до Києва, де познайомлюється з визначними українськими патріотами і закріплює свою постанову віддати всі свої сили для добра українського народу. Рік перед тим їздив він до Риму і на авдієнції у Папи Лева XIII, відомого приятеля нашого народу, звірився йому, що бажає вступити до українського манастиря.

І справді, цей свій благородний задум перевів опісля в життя. Незабаром, по осягненні докторату прав, зголосився д-р Роман Шептицький до манастиря оо. Василіян у Добромилі з проханням прийняти його на постійне в манастирські мури. Це сталося, і по закінченні новіціяту та зложенні перших чернечих обітів, при яких одержав ім'я Андрей, присвятився молодий чернець богословським і філософічним студіям, які закінчив докторатом теології і філософії. В 1892 р. стає ієромонахом, опісля виконує монаші обов'язки вчителя, ігумена (у Львові) і професора (у Кристинополі). Слід згадати, що, як чернець, відвідав він Карпатську Україну, побував на Чернечій Горі в Мукачеві у тамошніх оо. Василіян, та відвідав Єпископа в Ужгороді.

В манастирі оо. Василіян Андрей Шептицький довго не був, бо 17.6. 1899 р. Папа Лев XIII іменував його станисла-

вівським Єпископом. Хіротонія відбулася 17.9. 1899 р., а святочна інтронізація три дні пізніше, 20.9. 1899 р. Від цього дня розпочалася архиєрейська праця молодого Владики, що тривала понад 45 літ.

На становищі станиславівського Владики був Єпископ Андрей не довго, бо після смерти старенького Митрополита Юліяна Куїловського 31 жовтня 1900 р., Папа Лев XII іменував його галицьким Митрополитом, а 17-го січня 1901 р. відбулася у львівській катедрі св. Юра його врочиста інтронізація як Галицького Митрополита, Львівського Архиєпископа і Єпископа Кам'янця Подільського.

Турбуючися недодею нашого народу, бажав Митрополит насамперед піднести його моральний стан, дбав про якнайтісніший зв'язок з своїм народом, і це не тільки в церковних, але теж в загальнонаціональних справах. Тим самим Митрополит мав могутній вплив на ціле наше національне життя — культурне, господарське й політичне. При відсутності нашої державної влади, був цей найвищий церковний достойник найбільше авторитетним представником українського народу. Як такий, він завжди підносив протест проти посягань чужої влади на права і честь українського народу і нашої Церкви.

Зі своїм осідком на Святоюрській Горі у Львові, в сусідстві якої в 1648 р. стояв табором Богдан Хмельницький, що це так гарно змалював І. Франко в своїй поемі »На Святоюрській Горі«, мусів розлучитись Митрополит тільки двічі. Раз, арештований у вересні 1914 р. царською владою і вивезений в глибину Росії, звідки повернувся до Львова щойно у вересні 1917 р. Другий раз, коли виїхав на канонічну візитацію до ЗДА, Канади і країн Південної Америки, звідки вернувся щойно у другій половині 1923 р. В часі цієї поїздки відвідав він теж різні західньо-европейські столиці, стараючись приєднати тамошні політичні чинники для української державної справи. За це польська влада арештувала його в 1923 р. при повороті до краю і якийсь час тримала Митрополита як в'язня в Познані.

Безбожницька совєтська влада в часі першої окупації Галичини, не переводила ще насильної ліквідації української католицької Церкви. Без сумніву цьому плянові стояла у великій мірі на перешкоді величня постать Великого Митрополита, кол. царського в'язня. Не робила цього, не зважаючи на відважні його протести проти затій супроти Церкви, духовенства і вірних, що вже тоді відбувалися. Та щойно після того, як Митрополита поховано (1944), совєтська влада через своїх аґентів розпочала безсоромні атаки на світлу пам'ять Великого Митрополита, що був грізний для большевиків і після своєї смерти.

»Служба любови, мої дорогі, не знає лаврів, як довго жертва ще неповна, а жертва однієї хвилини не заступить довголітньої муравлиної праці. Не зривами однієї хвилини, лише безупинним напруженням і безупинними жертвами аж до крови і смерти багатьох поколінь двигається нарід. І легше часами кров пролити в одній хвилині ентузіязму, як довгі літа з трудом сповняти обов'язки і двигати спекоту дня, і жар сонця, і злобу людей, і ненависть ворогів, і брак до-

Катедральний храм св. Верх. Апостолів Петра і Павла в Мелборні (Австралія), збудований в рр. 1962-1963

вір'я своїх, і недостачу помочі від найближчих, і серед такої праці аж до кінця виконувати своє завдання, не чекаючи лаврів перед перемогою, ані нагороди перед заслугою!«

(Слово до Української Мододі 1938)

»Нехай українські серця злучаться в одну благальну молитву, за Боже милосердя, за поміч в усіх наших труднощах і бідах. Нехай українська молодь у кожнім поколінні видає много людей совісної і глибокої праці, нехай видає великих учених, правдивих артистів, знаменитих письменників, адвокатів, лікарів, архитектів, великих промисловців і здібних купців. Нехай кожний виростає на громадянина, праця котрого принесе народові і користь, і славу. Нехай Бог дає все нашому народові мудрих провідників у суспільному й політичному житті, котрі б шукали не свого, а загального добра, котрі давали б провід, а не підлягали кожному вітрові загального мнінія, котрі б сміло й голосно признавалися до принципів Христової віри. І власне тому, щоб усім тим нашим інституціям і справам Бог благословив і давав їм красний поступ і розвій, віддаймо їх усі разом і кожний зокрема любові й милосердю Христовому«.

(Пастирський лист до українського народу 1909)

6.000 км. з "Летючим Табором"...

Наталія БАШУК

У минулому (2-3, за 1965 р.) числі »Аванґарду« видрукували ми, під повищим заголовком, репортаж ген. секретаря ЦУ СУМ Г. Ощипка про перший мандрівний табір сумівців з Канади та ЗДА, маршрутою якого була Европа. Продовження репортажу мало бути видруковане в цьому числі. Одержавши, одначе, опис цього табору від його кореспондентки, пані Наталії Башук, публікуємо його, замість закінчення репортажу Г. Ощипка.

Редакція

Даґ Гаммершелд: "Never look down to test the ground before taking your next step: only he who keeps his eye fixed on the far horizon will find his right".

Така ідея менш-більш, присвічувала проводам СУМ у Канаді, коли вони організували мандрівний табір молоді по Европі. Побачити далекі горизонти, пізнати світ із якого виїхали їхні батьки, шукати слідів України в Европі, нав'язати нитки дружби з українською молоддю в старому світі, а передусім шукати пригод, великих людей, сильних емоцій — це ті причини, що стягнули з усіх закутків Північної Америки 45 молодих струнких і гарних українців, виплеканих у західній культурі, але затримавших душу українську.

Очевидно, щоб осягнути цю, здавалося, колись неосяжну мрію, необхідні були фінанси. Треба подивляти батьків, що зрозуміли величезне виховне значення такої мандрівки й не відмовили своїм дітям цього, дуже люксусового, засобу формування людини. Засобу, який розуміли так добре, ще в середньовічні »мандрівні дяки«, філософи, челядники, лицарі, а передусім студенти, що шукали нових світів, славних осередків науки й культури, щоб збагатити себе, свій світогляд, своє знання. Признання належиться теж Осередкам СУМ, що організували фонди та впрягали у працю надійне юнацтво, даючи їм можливість роздобути засоби на далеку мандрівку.

І оце вперше в історії українських молодечих організацій вилітали з летовища Кеннеді в Нью-Йорку »орли« великим джетом »Ер Франс«, почерез хвилюючий океан, переганяючи вітри та пробиваючи хмари, щоб розкривати нові горизонти. 19-го липня 1965 р. вирушили з Нью-Йорку, під проводом команди яку очолювали мґр Е. Гановський, д-р М. Гута (в ролі головного виховника), д-р М. Остафійчук і пані І. Остафійчук (медична опіка), п-ні Н. Башук — кореспондентка, Марія Яцків — бунчужна, М. Процюк — писар, та ройові: О. Ґрод, А. Пшик, О. Гвозд і Н. Онисько, група 14 юнаків (двох долучилося вдорозі) і 28 юначок, у віці від 16-26 років, в далеку дорогу. Переїхали Нью-Йорк автобусом, перелетіли океан джетом і зупинились на обід у Парижі, а тоді полетіли »Каравелею« (европейський пасажирський літак) по-

над Ля-Манш, до Лондону, й там, повечерявши, від'їхали знову автобусом до СУМ-івського табору »Тарасівка«, де й, нарешті, зупинились, змучені й захриплі від співу, але безмірно щасливі.

Щасливий настрій, захоплені погляди й зацікавлення всім, що доводилось бачити, степенувались з дня на день, — хоч у перших днях зустрінулись невигоди, заплакану погоду, зміну клімату, а головно — невиспані ночі клеїли повіки змученням, в таборі панувала дружня атмосфера, готовість допомоги в потребі й культурне взаємовідношення молоді. Ні разу не треба було команді підносити голос, чи вживати середників дисципліни.

Прогулянка »Летючого Табору« відбувалась по Европі винаймленим автобусом, який зупинявся там, де треба було поживитись, оглянути цікаві об'єкти чи переночувати. Вона тривала до 19-го серпня. За час п'ятьох тижнів переїхали сумівці Англію, Бельгію, Голляндію, Німеччину, Австрію, Італію, Монако і Францію. В країнах, де таборувало юнацтво СУМ, отже в Англії в »Тарасівці«, в Бельгії в »Білогорщі«, в Німеччині в Альпах та у Франції в хуторі дир. Заклинського, вони гостювали із українською молоддю, розкиненою по широкому світі.

Напевно зав'язалась там не одна дружба, затіснилось не одне побратимство та плятонічні »черезокеанські« почування. Напевно й досі всі мандрівники захоплюються провідницьким хистом молоденького члена Крайової Управи СУМ у Німеччині друга Олеся Ткаченка, згадують друзів з »Білогорщі«, які повчали наших »американців«, що в Европі жінку респектують, що дівчина стоїть у їхньому понятті на високому п'єдесталі, вони бачать її достойну... Напевно всім перед очима стоять солістки маестра Старицького із Франції в блю джінс, а юнаки британського острова такі ж буйні як Робін Гуд, з таким палким українським серцем, що й »циніки« з американського континенту прямо розкрили свої стримані особовості й не танцювали з ними гопака чи гуцулки, а прямо виконували якийсь ритуальний обряд єднання української людини поза межами простору, часу та історичної дійсности. Незабутні хвилини, незабутні емоції, та незабутні люди, хоч з бітніцькими чуприпами.

СУМ-івці відвідували всі українські осередки, культурні центри, видавництва (з яких »Визвольний Шлях« у Лондоні та »Шлях Перемоги« у Мюнхені залишили дуже добрі враження), не поминаючи їхніх редакторів і визначніших діячів. Вони збирали автографи й світлини англійської поетеси Віри Річ, (що переклала Т. Шевченка і Л. Українку), проф. Шаяна та інших, у Лондоні; проф. С. Ленкавського, пані Стецько у Німеччині. Вони їх обстрілювали апаратами, крадькома ловили кожне слово та зафіксовували в пам'яті.

У сумівському таборі у Франції на протязі 3-рьохгодинного перебування юнацтво мало справжній пир із голів мистецького парнасу. Там дириґував, — як це назвала п. Софія Наумович, — з'єднаними силами европейсько-американського континенту, найкращий дириґент, маестро Антонович, співаючи сам сольо »Вірую«, і поруч з нами, сірими рядовиками, стояв соліст европейських сцен, Міро Скала-Ста-

рицький. Очевидно, чарувала тут усіх пані Софія Наумович, а їй зі своєї сторони показували »американці« своїх »великих«. Це були 4 бандуристки з Дітройту, дочка професора М. Матіїва-Мельника, Оленка, добрий піяніст і карикатурист Ромко, внук бл. пам. генерала і син покійного редактора Тарнавського. Це була Оля Русняк, талановита малярка, »енциклопедія« Ірина Свєнц, математик Ярема, син д-ра Мірчука, філософ і політик О. Ґрод, знавець наполеонівських часів Ігор Цішкевич (якого ми щойно відкрили під Ватерльо), спец від французької мови й літератури Петро Мечник, спортивний чемпіон з янгольським виглядом Мирося Шагай та »еспанці« з Арґентіни й Портуґалії, Юрко Масний і Наталка Пилип'юк, що були нашими перекладачами в Італії, джентелмен Юрко Вонсуль і Ярослав Заставський, вчительки Стефа і Юля, співачки, специ від твіста, сплюхи, мальконтенти, елеґанти, сови й пугачі та всі красуні, що над Адріятиком, на пляжі »загнали в кут« славних із краси італійок і спричинили велику констернацію і облогу »ґорильльо італіяно«. Команда і юнаки мусіли вживати різних дипломатичних трюків, щоб у час і під охороною відтягнути з-під обстрілів захоплених поглядів »голівудські краєуні«, як називали наших дівчат італійці, до безпечнішого автобуса.

Владики Українських Церков вітали у своїх резиденціях заокеанську молодь теплом, словами признання та заохоти, а подекуди хлібом і вином. Найкращі враження про ідеалізм, патріотизм та жертовну працю українського клеру винесло юнацтво із цих візит. Великі духом оо. Редемптористи, старенький виховник молоді о. Бульс та сумівський капелян і поет о. д-р Б. Курилас у Бельгії, отці виховники СУМ-у в Англії — о. д-р Михальський і в Німеччині — о. Іванців, о. д-р Патрило і о. д-р Хома, о. ректор Назарко, архм. чину ЧСВВ о. д-р Великий та питомці й учні Малої і Великої Семінарій, з якими нам доводилось співати Службу Божу у ватиканській каплиці в Римі, що її передають по радіо кожної неділі в Україну. Всі вони, а головно Владика Кир Іван та Верховний Архипастир Української Церкви, запалили незгасимий вогонь до боротьби за українські ідеали, збудили великий респект до української людини та викликали сльози захоплення у душах молоді. Ніколи ніхто з нас не забуде слів — заповіту: »Кожний з вас як одна одинока іскра, має запалити вогонь у місці, звідки приїхали, де Ви живете, у місці, куди Бог Вас вислав з України, щоб ширити правду про неї«. Ніхто з нас ніколи не забуде пальмової алеї, могутньої постаті із сивою бородою серед зелених уніформів і сумівських тризубів.

Метою »Літаючого Табору« було побачити колиску культур — Европи. Ми побачили її, хоч з огляду на короткий час, дуже побіжно. Найсильніше, могутнє враження зробив на всіх Рим — Вічне Місто. Місто, яке має три культурні наверствування: грецьку культуру з її неперевершеними будівлями, різьбами, скульптурою, перед якою німіє кожний сучасний митець, а не то сіра людина, і мимоволі жаліє, що її поглотив християнський світ. Твори церковного мистецтва, із яких базиліка св. Петра немає нічого собі рівного у світі, а Секстинська каплиця,

Рафаель. Мікельанджельо та ціла плеяда геніяльних малярів, яких твори щойно у Римі доводилось нам вперше бачити, є незвичайні сильні, подивугідні. Третя верства це сучасний Рим, а докладніше будови й перебудови цього древнього міста (в якого вулички часто не влазиться автобус), що їх переводили за часів Мусоліні: модерні, білі, повні бальконів будівлі і бльоки, а враз із тим чисті широкі вулиці і квіти. Найкраще пов'язання старого з новим доводилось бачити в амфітеатрі, збудованім на тлі гігантичних акустичних руїн Термів Каракаллі. Там переживали ми надзвичайну мистецьку насолоду, слухаючи опер »Кармен«, »Ріґолетто« і »Аїда«, під чистим відкритим італійським небом.

Коли йдеться про краєвиди, то найкраще запрезентували себе Альпи. Ми бачили себе із перспективи маєстатичних гір, наче маленькі порошинки, що метушилися і спішилися кудись, а верхи стояли віками, заткнувши сиві чуби у хмари, величні у своїй довговічності і непорушності. Нам закручувалася голова, коли гляділи у зелені прірви, якими гнала з шумом сріблиста стрічка-річка Ґ'ява. Гори окрилюють людину, вони підносять її голову за верхами вгору, вони випрямлюють та виструнчують її хребет і дають легкість і пружність ногам. Із закопчених, галасливих міст ще й нині шлемо тужний привіт, вам, достойні Альпи! Коли ж додати до того ще й рівне плесо Середземного моря і сине, безхмаре усміхнене сонцем небо, то це Рів'єра. Не диво, що вона стала »корзом« Европи. Багаті, славні та великі люди продовж століть будували тут свої прекрасні вілли і резиденції поміж пахучими олеандрами, пальмами й кактусами. Вздовж автостради, що крутиться спіралями, садиби, одна краща від одної, а наш автобус ледве пропихається крізь гущу авт. Тут, у Сан Ремо, стоїть вілля »Наталія«, у якій жила, боролась із смертю і творила Л. Українка. На жаль, була ніч, падав дощ і захворіла тяжко Н. Онисько, у результаті чого не довелось нам ходити на Рів'єрі слідами Л. Українки.

Натомість оглянули сумівці Нюстед Аббей, де жив і творив автор »Мазепи«, лорд Ґордон Байрон, де в старезному англійському парку зродилася в молодих головах не одна ідея. Також ідея, за яку Байрон згинув... Відвідали могили замордованих Москвою провідників української нації сл. п. Е. Коновальця, С. Бандери, С. Петлюри. Вони значать великий шлях. Великий шлях українського народу до волі. Там ми співали »Не пора« і складали червоні китиці квітів. Відвідали військовий музей в Брюсселі із »стендом«... »Україна«, З'їзд Українців у Німеччині, та брали участь в Здвизі СУМ Бельгії.

Постать, яку ми зустрічали на кожному кроці в Европі, яка залишила всюди свій слід — це Наполеон. Саме в цьому році припадає 150-річчя битви під Ватерльо. Мистецька панорама бою, що стоїть у цій місцевості, зробила на нас дуже сильне враження. »Шляхом Наполеона« їхали ми через Альпи у Франції та подивляли величавий пам'ятник, що стоїть на полях недалеко Ля Мор. В Італії бачили сліди мистецьких скарбів, які він вивіз до Парижа, і де кожний нагадує маленьку постать ве-

ВІДКРИТТЯ ДОМУ СУМ-у В ДЖІЛОНҐУ

У суботу, 1.5. 1965 р., Осередок ім. Ст. Бандери в Джілонґу влаштував гарне сумівське свято — відкриття свого власного дому, першого сумівського дому в Австралії.

У сусідній, новозбудованій українській католицькій церкві о. Дм. Качмар відправив молебень, а відтак поблагословив дім та виголосив щирі привітальні слова.

Синьо-жовту стрічку новозбудованого сумівського дому перетяв голова ЦУ СУМ-у, мґр О. Коваль.

Голова О СУМ-у в Джілонґу, Ф. Веприк, привітав голову ЦУ СУМ, о. радника Качмара та представників організацій і всю святочну громаду.

Півторагодинна програма складалася з 15-ти точок: маршу сумівок, народніх танців і пісень юначок із Джілонґу під кер. юн. Софії Костюк, її деклямації Шевченківської поеми »Розрита могила«, музики народніх мелодій у виконанні сумівської оркестри під дир. М. Гайванюка, деклямації юнака Р. Думи »Любіть Україну« та народніх танців дівчат Братської Школи з Мельбурну під кер. інж. Я. Булки. До танців приграваала оркестра сумівця М. Демкова. Численні гості нагородили оплесками юних виконавців програми.

Перед обідом, який поблагословив о. Качмар, вшановано мовчанкою пам'ять сл. п.

☛

ликого чоловіка. Очевидно, всі сумівці схиляли чола над його домовиною.

Коли ж говорити про атмосферу, то вона нам найбільше подобалася в Німеччині, Австрії і Парижі. Хочеться вийти на вулицю, сміятися, хочеться жити й усміхатися до зустрічних людей. Так і чути достаток, певність себе і вдоволення громадян, а враз із тим симпатичне відношення до чужинців. Нас подивляли італійці на авдієнції в Святішого Отця, до нас усміхалися французи, а німці прямо захоплювалися, оглядали і випитували, головно в юґендгерберґах, де доводилося нам провести кілька ночей. Зустрічні знали, хто такі українці. Еміґрація зробила багато для добра поневоленої Батьківщини. Теж дуже багато виразних симпатій виявляють англійці, хоч як холодні вони й самолюбні.

»Летючий Табір« відкрив серце й очі не лише учасникам мандрів, але багатьом скептикам, що перестали вірити в себе, в українську людину й українську молодь зокрема. Логічний висновок, — це продовжати започатковані, у 40-річчя СУМ-у, мандри по ще більш екзотичних і незнаних країнах. Мене манить Еспанія, Греція, Туреччина. Чи не варто б знов пакувати наплечник і запалити »Сумівські вогні« над Середземним морем?

Ст. Бандери та відчитано листовні привіти: від міністра Оппермана, Департаменту Іміґрації, голови СУОА, інж. М. Волюха, УЦШР, УГВ і Осередків Квінбіену, Аделаїди й Окслей.

Коротку історію Осередку в Джілонґу та про будову сумівського дому розказав голова Ф. Веприк.

Цей перший дім СУМ-у в Австралії має вартість 9.000 фунтів і він вповні задовільнить потреби сумівської молоді та місцевої Рідної Школи.

Усні привіти виголосили: А. Чубатий, жертвуючи 50 ф. на виховні цілі О СУМ-у в Джілонґу, інж. Я. Булка, проф. В. Олійник, Ст. Лисенко, Ю. Венґльовський та інші.

Після щедрого обіду, заключне слово виголосив голова ЦУ СУМ-у мґр О. Коваль, висловлюючи признання О СУМ в Джілонґу за його працю, а всім сумівцям в Австралії — признання за поважні осяги. У своєму патріотичному слові гість ще раз підкреслив значення стійкости й безкомпромісовости української еміґрації супроти московського-комуністичного окупанта і його висланників культурного обміну. Наше незмінне становище, відпорність і національна праця та друковане слово заставляють ворога поступитись в користь нашого народу в Рідному Краю. Цю заяву присутні прийняли великими оплесками.

Мґр О. Коваль пожертвував 50 фунтів на виховні цілі О СУМ в Джілонґу.

Дві сумівки в народніх одягах нагородили свого дорогого гостя квітами та вручили йому майстерно вирізану сумівську емблему на пам'ятку.

Я. Булка

(»Вільна Думка«)

ВИХОВНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ ТАБІР У »ВЕРХОВИНІ«

Перший табір у »Верховині« б. Монтреалю розпочався 4-го липня 1965 р. Він, за ствердженням члена Крайової Управи СУМ — дир. Я. Сербина, який у ньому побував і оглянув »від ніг до голови«, виглядав під кожним оглядом взірцево. Згідно з наперед уложеним пляном, Управа Осередку СУМ займалася справами організаційно-господарськими, а Булава Ю СУМ персонально-виховними. Як Управа Осередку СУМ, так і Булава Ю СУМ доложили всіх зусиль, щоб табір під кожним оглядом був якнайкращим. У день відвідин табору дир. Я. Сербином табір начисляв 120 юначок і юнаків. Обсада табору виховниками і впорядниками була задовільна.

І. К.

Сумівці Відділу СУМА ім. Мукачів у Флінт (ЗДА) на святочній академії, присвяченій пам'яті сл. п. С. Бандери

ВІДДІЛ Ю СУМ ІМ. МУКАЧІВ У ФЛІНТ, МІШІҐАН

Відділ Ю СУМ ім. Мукачів у Флінт, Мішіґан (ЗДА), напевно є одним із наймолодших Відділів на терені ЗДА.

Заснований у 1963 р., як кожна інша новозаснована організація чи установа, мав багато початкових труднощів. Перший рік нашого існування був найтяжчим періодом у житті Відділу. В цьому першому році метою Управи була стягнути якнайбільше молоді в ряди Ю СУМА й започаткувати виховну працю.

В ряди Відділу Ю СУМА ввійшло не дуже багато молоді з тієї причини, що у Флінті є мало українських родин, які симпатизують із СУМ-ом. Батьки, однак, які прихильно ставляться до СУМА, радо вписали своїх дітей до Відділу, з якими започаткувалась робота Відділу.

Впродовж першого року існування Управа Відділу СУМА вислала п'ять кандидатів на впорядників до оселі »Київ« біля Дітройту. З цих п'яти

кандидатів чотирьох успішно пройшли курс та здали перший іспит старшого юнацтва.

У дугому році праця у Відділі почала набирати розмаху, організуючи реґулярні сумівські сходини. Відділ вшановував національні свята академіями й апелями та брав участь у спортивних змаганнях. При Відділі засновано легкоатлетичну дружину п. назв. »Лицарі«, яка здобула в легкоатлетичних змаганнях У.С.Ц.Г. і в Сумівській Олімпіяді чимало перших і других нагород.

Праця у Флінті йде помало, але вона є систематична та має перед собою чітко зазначену мету. Українська молодь у Флінті не забуває, що вона є козацького роду і виховується в українському національному дусі. Чим далі Відділ має більше труднощів, які виникають із тієї причини, що члени вибувають, покликані до війська, женяться або залишають місто, вступаючи до академічних шкіл, а їхнього місця немає ким заступити. Та мала кількість юних сумівців, однак, гідно йде із кличем: »Хоча нас мало — але працюємо багато«.

У 15-ТИРІЧЧЯ ОСЕРЕДКУ СУМА В ПАССАЙКУ

Українська громада в Пассайку, ЗДА, була свідком величавих святкувань місцевого Осередку СУМА, який 9-го та 10-го жовтня 1965 р. відзначав своє 15-тиріччя, пов'язуючи це свято з посвяченням юнацького прапора 4-го Відділу Юнацтва СУМА. Програма свята складалася з 5-ти чатин і його приготовляла Управа Осередку, покликаючи для улегшення окремі комісії. Комісію Організаційно-пропаґандивну очолював д. Степан Бабій, Фінансово-господарську — д. Михайло Након, Мистецько-програмову — д. Василь Шиш, Спортивну — д. Олекса Грица.

Першу частину програми свята відкрив та нею керував у суботу, 9.10. м. р., О. Грица, спортивний референт Управи Осередку. Вона почалася турніром юнацьких відбиванкових дружин СУМА, які прибули з Осередків — Гартфорд, Нью-Йорк та Пассайк (5 дружин). Першунами вийшли дружина старших юначок та дружина старших юнаків з Пассайку. Друге місце здобули дружини старших юначок та старших юнаків з Осередку СУМА Нью-Йорк. Чаші для першунів уфундувала екзекутива Української Народньої Помочі з Пітсбурґу. Чашу вручив переможцям під час забави з танцями, якою проводив д. Мирослав Солтис з Філаделфії, головний радний УНПомочі п. Михайло Яремко.

У неділю, 10-го жовтня м. р., вже раннім ранком, почали до Пассайку приїжджати автами й автобусами юнацтво та старші сумівці з Осередків СУМА Вілімантік, Нью-Йорк, Ньюарк, Джерзі Сіті, Бруклін, Бінґгемтон, Трентон, Байон, Нью Бронсвік та Рартфорд. О год. 11-тій на площі української централі сформувався похід і попрямував до церкви св. Миколая, де мало відбутися посвячення юнацького прапора. На чолі похідної колони несено національні прапори, прапори окремих Осередків, Відділів

ООЧСУ. Прапор 4-го Відділу Ю СУМА ніс до посвячення головний булавний при ГУ СУМА мґр Є. Гановський. Перед походом поодинокі виховники Відділу здали звіт голові Осередку д. М. Яремкові, а він у свою чергу представникові ГУ д. М. Солтисові. У поході взяло участь 110 почесних кумів, 24 члени Пластової Станиці та понад 250 членів Юнацтва СУМА. До Служби Божої, відправленої в наміренні українського народу, співав церковний хор під керівництвом проф. М. Глинського. Майже цілий Відділ Ю СУМА в Пассайку приступив до св. Причастя. Це зробило на всіх велике враження, бо не лише пустими фразами, а ділами виявляє СУМА відданість Богові й Україні. Після Богослуження, акту посвячення прапора довершив парох о. В. Білинський, який при тому виголосив зворушливу проповідь.

У поворотній дорозі до залі Української Централі йшли учасники знову в маршовій колоні.

У залі четверту й найголовнішу частину свята відкрила американським гимном оркестра юнацтва під кер. Я. Костишина. Молитву провів о. В. Білинський, а присягу провели хорунжі, які стояли в товаристві мґр-а Є. Гановського, голови Осередку д. Яремка та заступника булавного д. Гриці. Хорунжими були Б. Яремко, І. Букало та Я. Паровченко. Цей святочний момент викликав у присутніх глибоке враження і зворушення.

Ювілейний бенкет відкрив голова Осередку СУМА д. Яремко. Він у скороченні переповів історію Осередку та при тому згадав усіх, які будьчим причинились до його розвитку та завершення його 15-тилітньої діяльности. Під час бенкету зложили привіти від ГУ СУМА мґр Є. Гановський, голова Осередку СУМА у Філаделфії д. М. Солтис, від Осередку СУМА в Біґгемтон інж. Винник, голова Іниц. Комітету Осередку СУМА д. І. Лученко, заступник головного коменданта Амер.-Українських Ветеранів — д. Е. Саґаш, голова Осередку СУМА у Брукліні д. Сметанюк, д. М. Кормило, від юнацтва СУМА з Байон інж. Сірий, від Осередку СУМА у Вілімантік д. Злирко, від юнацтва з Нью-Бронсвік ст. юначка Ольга Хомут, від Осередку СУМА в Трентон д. Колодій, від Відділів ООЧСУ д. Воронка (Пассайк), інж. Б. Дубик (Трентон), Д. В. Хомут (Нью-Бронсвік), д. Г. Бура (Джерсі Сіті), д. Драпась (Перт Амбой), д. Пащак (Ньюарк), д. Макар (Бруклін), від Осередку СУМА в Джерзі Сіті д. А. Шубак. Від місцевих організацій вітали сумівців Пластова Станиця в Пассайк (д. В. Мочула), Українська Централя (І. Хомко), ОДВУ та 42-ий УНС (І. Блиха), хор »Боян« (п-ні Т. Бабій), 3-тій Відділ ООЛ (Франк Мартин), ГУ ООЛ (Ю. Котляр), Орг. Визв. Фронту м. Вашінґтон (д-р М. Данкович).

Ціла програма свята була переплітана виступами місцевої танцювальної групи старшого та молодшого юнацтва Осередку СУМА під керівництвом д. Р. Ститкевича. Публіка нагороджувала виконавців рясними оплесками, а в певних моментах примушувала їх повторити ще раз те саме, або додати щось більше.

Офіційну частину свята закінчено під звуки оркестри »Дніпро« національним славнем.

СУМІВСЬКА УРОЧИСТІСТЬ НА ПІВДНІ ЧІКАҐА

В південній частині Чікаґа, віддаленій від центру поселення української колонії цього міста, в неділю 21-го листопада 1965 р. відбулася урочистість посвячення прапору Відділу Юнацтва Осередку СУМА ім. Крут. Це свято мало такий небувалий ще тут успіх, що перебіг його заслуговує до занотовання на сторінках української преси. Ініціятори й організатори його подбали про те, щоб програма урочистости мала й національно-релігійний і історично-патріотичний ідейний зміст.

О годині 8-мій ранку в той день свята Архистратига Михаїла все зорганізоване юнацтво того взірцевого сумівського Осередку відбуло св. Сповідь й приступило до Причастя св. Тайн в українських церквах тієї околиці: католицькій св. Василія у панотця М. Олешка, і православній св. Петра і Павла у панотця прот. О. Кулика. Божественні Літургії відслужено в наміренні української молоді з гарними проповідями отців парохів, присвяченими тому святочному дневі.

О год. 3-ій по полудні в церкві св. Василія о. М. Олешко довершив чин посвячення прапору в присутності хресних батьків, якими були голови організацій Українського Визвольного Фронту і представники-гості української громадськости з північного Чікаґа. Це були головні хресні батьки — інж. В. Левицький та інж. А. Гайдук, а потім ВШ панове — С. Григорків, Ів. Павлик. Гр. Порохонько, В. Савчак, інж. Ст. Ґоляш і Т. Чурма. Після того святочна громада перейшла до дому СУМА-ООЧСУ, де й розпочалася дальша програма урочистости. Святочне зібрання відкрив ядерними словами булавний відділу Ю СУМА друг Гр. Дронь, відомий із своєї активної і завзятої діяльности серед сумівської молоді. Він запросив на сцену хресних батьків прапора, представника Гол. Управи СУМА друга М. Лущака та хорунжих прапора — юнаків: Ст. Савчака, Р. Жеребного і М. Пилипчака. Акт передачі прапора хорунжим відбувся при відповідному слові інж. В. Левицького в асисті інж. А. Гайдука. Урочисте приречення вірности хорунжих прийняв представник Гол. Управи СУМА М. Лущак.

Опісля слідувала мистецька частина свята, яку започаткував виступ жіночого хору »Чайка« під славно-звісним керівництвом Мирослави Ґалан. Цей хор, що вже завоював собі широку славу далеко поза межами місцевої громади, цього разу просто чарував своїм співом присутніх.

Драматичний гурток Ю СУМА виконав мовно-музичний монтаж із творів українських поетів — гурткову мелорецитацію »Живемо і ростемо для перемоги«, яку опрацював і вишколив юнацтво проф. Юрій Сидорович. За цей твір і його виконання оціночна комісія 14-го здвигу СУМА-Захід признала драматичному гурткові першу нагороду. Тепер же це був артистичний показ краси правильної вимови рідного слова, гарного співу та взірцевого зіграння молодих адептів драматичного мистецтва. За їхній успіх належить висловити проф. Ю. Сидоровичу щиру

подяку та найглибше признання похвали.

Чудесне враження викликав виступ хору юначок своїми чисто-ніжними голосами, що проспівав в'язанку повстанських пісень під вдалою управою Розалії Окрух і Теклі Жеребної.

Промовою представника Гол. Управи СУМА меценаса Юл. Куляса було закінчено цю другу частину свята.

Третю частину творило святочне прийняття, яке поблагословив Всч. о. М. Олешко. Під час багатого обіду, з приводу святочного обходу, того дня посипались привітання, що їх зложили на адресу цього сумівського Осередку представники організацій Визвольного Фронту та товариств м. Чікаґо.

А закінчилась ця гостина зложенням підписів почесних гостей і всіх присутніх у спеціяльній пропам'ятній книзі. Потім, як водиться з такої нагоди, відбулася танцювальна забава, повна радощів і приємних хвилин для молоді і для батьків.

Ця вдала імпреза своєю імпозантністю залишить надовго по собі гарні спогади та вдоволення її організаторів і може бути прикладом доброї організованости, щирої ідейности і прекрасного виконання.

Звітодавець

СУМІВСЬКИЙ ТАБІР В АВСТРАЛІЇ

Анна ПАНАСЮК

(Із записника виховниці)

В кінці 1964 р. Крайова Управа СУМ Австралії зорганізувала спільний сумівський табір для всіх Осередків СУМ біля Мельбурну і присвятила його 150-літтю з дня народження генія України — Тараса Шевченка. До того табору вирушило нас 8 з Осередку ім. Володимира Великого в Окслей: четверо юнаків — Б. Благий, В. Коцюрба, С. Матула та В. Пиріг, і чотири юначки — Анна Вовк, Ірина Олива, Маруся Хомчук і Анна Панасюк.

На станції в Брізбейн, яка віддалена від Мельбурну на 800 миль, зібралося чимало людей, переважно батьків, що відпроваджували своїх дітей на таборування. Після 17 годин їзди потягом, прибули ми до Сіднею, де пересіли на інший потяг, що завіз нас аж до Мельбурну. Ця їзда тривала повних дві доби. В Мельбурні чекали вже на наш приїзд сумівці, щоб запровадити нас до автобуса, куди прибули ще інші учасники табору з Аделяйди.

Після нашого прибуття на місце таборування, нас розділили по шатрах, і ми вже були в себе »вдома« на цілих два тижні. Нові знайомства, розмови, нові враження і переживання. Зокрема перша ніч у новій обстановці була повна таємниць і невідомого.

Наступного дня в таборі все заметушилось до підготови святкового відкриття; чищення площі, упорядковування шатер внутрі і назовні так, що ми не помітили, як нам проминув цілий день. У п'ятницю, 25-го грудня, в день латинського Різдва, має відбутися офіційне

святкове відкриття табору. Вже зранку почали з'їздитись батьки юнацтва та гості. Після обіду, все юнацтво вишикувалось в одностроях, готове до свята. Нарешті, приходить ця очікувана хвилина. Наказ — і ми всі, як військо, стоїмо лавами на площі. Після урочистого піднесення прапорів на щогли, до нас промовив комендант, подавши назву табору »Холодний Яр«, та привітав незвичайного гостя в особі п. Ярослава Стецька, який відвідав наш табір. Ми вислухали уважно промову нашого визначного політичного діяча, що закликав сумівську молодь до великих діл для добра української справи, після чого юнацтво передало п. Стецькові на спомин з побуту в таборі скромний подарунок.

Під кінець офіційної частини було нам подано до відома склад таборової команди: д. В. Пундяк — комендант, д. Ф. Веприк — писар, д. П. Рожик — бунчужний, дд. В. Пиріг і С. Купний — кошові для хлопців, і подруги Л. Поточна й А. Панасюк — кошові для дівчат. Команда творила також Виховну Раду, яку очолив д. А. Чубатий, як головний виховник.

Перше Богослуження в таборі відправив нам особисто наш Владика Прашко. Скоро наступила ніч, і треба було кінчати всі зайняття.

Щойно в суботу почалось нормальне таборове життя з усіми можливими зайняттями, як вправи, гутірки, співи, впоряд та гри. В цих зайняттях час минав стрілою і ми не зчулись, як два тижні відійшли в минуле, залишаючи тільки нестертий слід глибоких переживань та досвіду. Крім нормальних щоденних зайнять, мали ми також і особливу програму. 30.12. вимаршувала одна група зі старших юначок і юнаків на мандрівку. Зі собою забрали ми мішки до спання, бо треба було перебути одну ніч під вільним небом. До наплечників набрали ми потрібні припаси їжі, напитків і ліків для першої допомоги, як також інше приладдя, конечне до мандрівки. Цю першу мандрівну групу очолив д. Ю. Коцюмбас, вибираючи для неї підбадьоруючу назву »Бойові«.

День пізніше вирушила була також у мандрівку друга група під назвою »Вперті«, яка складалася в більшості з дівчат, а тільки для »відваги« до неї було долучено кількох юнаків. Групу попровадив д. Ф. Веприк. З табору вирушили ми з піснею на устах, яка, чим більше віддалювались ми від табору, — стихала, а на її місце приходила втома. Наша група дійшла до пасма гір, які виринули перед нами, як непрохідний вал. Наше завдання було видістатися на верхів'я гір. І це, що нам видавалося спочатку неможливим, поволі ставало дійсністю. Завдяки, передовсім, юнакам, які виявилися добрими »альпіністами« і всіми способами допомагали незвичним до того юначкам, ми робили належні поступи, здобуваючи гору. Аж легше відітхнули, коли мета була осягнута. Гора була нами здобута, й ми на знак перемоги (а, передовсім, тому, що добре зголодніли) посідали підкріпитись і зменшити вагу наших наплечників. Мандрівка продовжувалась, і ми дійшли до річки, де розташувались на сніданок. Тут можна було помити наш посуд, а відтак на муріжку від-

почити, щоб, набравши свіжих сил, — продовжувати мандрівку.

По якомусь часі нашої дальшої мандрівки виринуло перед нами містечко, де ми зупинились, дещо оглянули й поробили малі закупи та рушили в дальшу дорогу. Потомлені цим довгим маршем, ми вже раді були повернутись назад до шатер, але ніхто, крім нашого провідника, не знав, як довго нам туди прийдеться ще йти. На запит д. Веприк відповідав, що »ще на гору, відтак в долину, а там рівна дорога«. Не знаємо, як це сталося, але ми опинилися нараз біля табору. Тоді десь і пісня взялася й ми з радости дали чути про своє прибуття. Решта табору вже стояла на площі при вечірній молитві. Щойно тут довідалися, що ми пройшли 27 миль. Відпочинок був, без сумніву, заслужений. На другий день вранці ми відчули нашу мандрівку, бо все тіло боліло. Та вечором того дня була сумівська ватра і підготова до неї казала забувати про біль і втому. Саме на той час поверталася з мандрівки перша група »Бойових«. Всі ними були дуже врадувані, бо вони день скоріше вийшли й на день пізніше повернулись.

Все має, однак, свій кінець. Наш табір добігав до кінця, і треба було лаштуватись до повороту. В неділю, 3.1. 1965 р. о. Бовден відправив останню таборову Службу Божу. Після обіду відбулося закриття табору з промовами й поданням вислідів нашого таборування. Дехто одержав відзначення. Сумно стало на душі, коли хорунжі востаннє стягали прапори, а з грудей учасників лилася маршова сумівська пісня. »Холодний Яр« проголошено закритим. На прощання, однак, була передбачена сумівська ватра, після чого одна частина від'їхала, а друга залишилася ще ночувати в таборі.

В понеділок, ті що ще залишились на ніч, допомагали звивати шатра й очищувати табір, аж поки не прибув автобус і ми вирушили в дальшу дорогу додому. На обличчях учасників малювався смуток і задума. В пам'яті просувались картини таборового життя й нагадували про незабутні дні, повні соняшного проміння, радости, сумівського досвіду й гарту. До нової таборової зустрічі, любі подруги і друзі!

Читачі, не будьте в боргу супроти журнала

» А В А Н Ґ А Р Д «

РОЗРАХОВУЙТЕСЯ СВОЄЧАСНО ЗА ОТРИМАНІ ПРИМІРНИКИ ЧЕРЕЗ НАШИХ ПРЕДСТАВНИКІВ!

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД СУМ В АВСТРІЇ

У дні 9-го жовтня б. р. в Зальцбурґу відбулися чергові Збори СУМ в Австрії. Зборами керувала Президія, в склад якої входили дд.: Степан Михайлів — голова, Наталія Тюшка і Гриць Бобурчак — члени.

По відкритті, відчитанні і прийнятті протоколу з попередніх Загальних Зборів, відчитано теж отримані привіти від таких установ і осіб: Центральної Управи СУМ у Бельгії; КУ СУМ у В. Британії; КУ СУМ у Німеччині; КУ СУМ у Канаді; ГУ СУМА; Головної Управи ООЧСУ — ЗДА; Головної Управи ЛВУ з Канади; інж-ра М. Максименка (Куфштайн) і К. Бур'яна (Філлях).

Звіт з діяльности уступаючої Гол. Управи зложили члени КУ голова д. П. Головінський, д. Сергій Бовдій та д. М. Петрущак.

По дискусії над звітами голова К. Комісії д. С. Михайлів поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі, що й було одноголосно схвалено.

З черги д. П. Головінський виголосив доповідь на організаційні теми, а д. С. Бовдій про культурно-освітні справи. Над виголошеними доповідями розвинулася жвава дискусія, після якої заряджено перерву.

В другій частині Зборів приступлено до вибору нових керівних органів. До Головної Управи вибрано: головою — д. С. Бовдуна, а дд. П. Головінського, М. Петрущака, С. Михайліва, І. Гарасима, О. Фаля й Галину Масич — членами.

До Контрольної Комісії ввійшли дд.: Наталя Тюшка — голова, Мирослава Михайлів і Микола Кіндрат — члени.

В наступній точці обговорено і прийнято намічений уступаючою Крайовою Управою плян праці на чергову каденцію. Дальше, одноголосно рішено: привітати Український Нарід на українських землях та висловити моральну підтримку в його боротьбі за державну незалежність, привітати обидві Українські Церкви та їхніх Ієрархів, українські патріотичні молодечі організації, українське патріотичне громадянство за кордоном та його установи.

Одноголосно ухвалено висловити щиру подяку Українській Жіночій Допомоговій Організації у ЗДА (пп. О. Томашівська — голова, і Ст. Бартко — секретарка) за постійну, щедру матеріяльну допомогу, яка уможливлює К. Управі СУМ в Австрії висилку українських дітей і молоді (не лише сумівської) до літньої оселі, уряджування національних святкувань та ведення культурно-освітньої діяльности.

Дальші подяки висловлено таким установам і особам: Відділові УАЖДО — Бруклін, ЗДА, Школі Центр. Комітету Об'єдн. Орг., Бруклін, ЗДА (Ю. Кзяко), Укр. Нар. Шкілці (п-ні Л. Левицька) Канада, мґр-ові В. Литвинові, Австралія, КУ СУМ — Німеччина, Березовському М., ЗДА, Зінь В. Канада, Лавровому М., Клівленд, ЗДА.

Адреса КУ СУМ в Австрії залишається та сама: СУМ, Австрія, П. Головінський, Ферд. Раймундштр. 19/II, Зальцбурґ, Австрія.

Спроби юних репортерів:

ПОДОРОЖ ПАПИ ПАВЛА VI ДО ОН

Ще перед кількома годинами, коли мав від'їжджати його літак до Нью-Йорку, Папа Павло VI сидів у своїй канцелярії, котра є над площею св. Петра, оглядаючи листу 117 країн, що належать до ОН. Тижнями духовий провідник п'ятсот мільйонів католиків робив підсумки сучасних проблем Церкви, підготовляючи промову, яку мав виголосити в ОН. Це перший Папа, що мав зв'явитися перед тим збором народів, перший Папа, що поїхав до Нового Світу. Він думав викликати глибоке враження у світовій організації, і через неї у всьому світі. Передовсім він хотів піти понад »live and let live«, як говорив своїм помічникам; замінити його концептом інтернаціонального життя »live and **help live**«.

Двісті шістдесят перший духовний наслідник св. Петра, Папа Павло VI спав тільки три години тієї ночі, і вітав у темноті, щоб проїхати майже незамітно вулицями Риму, що старші навіть від самого християнства. Він сів на літак на римському летовищі Леонарда да Вінчі разом із сімома кардиналами, ватиканськими офіціялами, журналістами та з швидкістю, що змінює природу папства разом із світом, поїхав на Захід.

Коли він вернув до Риму, більш як тридцять годин пізніше, доказав, що є »Апостолом у русі«. Він не тільки людина чи князь, немов фігура Гамлета, на котру треба дивитись з віддалі, з бальконів, або приступити тільки на приватних авдієнціях. Він показався людиною теплої і тихої природи. Дивлячись на поїзд, що став на його перехресній дорозі, звідкіля пасажири дивились на нього, і зауваживши це, він вигукнув: »Дивіться на це! Правдива хореографія«. Коли ряд авт переїжджав через Гарлем, Папа наполягав, щоб стати, бо хоче передати через хлопця з Rice High School листа до парохіяльної школи в серці »Ніґро-ґетто«, що запросила його в гостину. »Так багато людей«, — сказав до свого господаря нью-йоркського кардинала Спелльмана, — »на дворі катедри св. Патрика! Я здивований«.

Раз у кардинальському бюрі Папа зауважив людей з сусіднього будинку, що старались його побачити, відтягнув заслону і з усмішкою на устах дав їм своє батьківске благословення. Оглядаючи будинок ОН, Папа сказав: »Що за гарне місце, його архітектура є скомплікована, але він відповідає потребам всіх націй, які входять до цієї організації«. А на тридцять восьмому поверсі секретаріяльного будинку він забув за понтифікальне »Ми«, щоб сказати одній дівчині з північної Італії (де був карди-

налом у Міляно): »Я надіюся, що ти тут добре працюєш. Я певний, що так. Виконуй і надальше так свою працю«. Пізніше наполягав, що хоче йти сам до групи дітей-учнів, що зібрались його зустріти. »Чи добрий ти?« — запитався восьмилітнього хлопчика. »Я бажаю, щоб ти був дуже добрим, тому що одного дня можеш стати дуже важною особою, а є необхідним бути добрим, як і важним«.

Помічники Папи говорять, що св. Отець любить зустрічати людей і особисто, кажуть, що поздоровив около дві тисячі осіб під час свого чотирнадцятигодинного перебування в місті; а понад три мільйони бачили Папу під час його 54-мильової подорожі до Нью-Йорку, не враховуючи около сто мільйонів телевізійних глядачів.

Почалося це власне в 9,27 годині ранку, коли джет Папи Павла VI причалив на летовищі Кеннеді. На вітрі майоріли американський і жовто-білий папський прапори, що прикрашували літак. Папа Павло з'явився в дверях літака: »Перший Папа, що ставить ногу на вашу землю, благословить вас цілим серцем!« — сказав по-англійськи, з італійською вимовою. — »Хай Господь благословить цю вашу землю«. Товпа плескала пристойно, непевна, як доступити до Папи.

В середині собору св. Патрика зібралось більше, як три тисячі людей. »В присутності Святішого Отця ви є залишені власним емоціям!« — сказав один священик і порадив їм поводитись зовсім свобідно. І, в міжчасі, коли Папа Павло переходив бічною навою, плескання зросло в овацію, — річ перед тим ніколи нечувана в столітнім соборі з імпозантними мурами ґотичного стилю.

»Мабуть, це зневага« — сказала якась монахиня — »але це спеціяльний день!«

В товпі, надворі, йшла монахиня, і чуючи оплески через голосники; пояснила загалові: »Він уже звик до оплесків людей у церкві. Такий бо італійський звичай«.

Після короткої зупинки в резиденції кардинала Спелльмана, де Папа випив склянку помаранчового соку, удався він знову в дорогу, тим разом, щоб зустріти президента ЗДА, Ліндона Джонсона.

»Не буде ніякого протоколу до цієї зустрічі — здоровий розум і добрий осуд хай визначать це, що станеться«, — так порадив »Білий дім«. Так справді сталось.

»Ваша Святосте«, — вітав президент Папу, подаючи руку. Віцепрезидент Гамфрей і міністер закордонних справ Раск були теж присутні, коли провідники найсильнішої нації світу і потужної Церкви вступили до окремої кімнати тільки з їхніми перекладачами і міністром інформацій Мойерсом. Святіший Отець говорив перше по-англійськи: »Пане президенте«, — сказав Вікарій Христа, — »прошу вибачити мою мову, що змусила мене привести перекладача«. »Чому, Ваша Святосте?« — здивувався президент ЗДА. — »Ваша англійська мова є чудова«.

Відтак Папа передав президентові модерний образ воскресіння Христа намальований італійцем Філокаму. Від Джонсона одержав золотий ґльобус та знімку з автографом. Показуючи пальцем на темне місце на його лиці на знімці, Джонсон пояснив: »Чи бачите цю бронзову точку? Це частина сонця з Тексас«. Святіший Отець ознайомлений з тексаським гумором президента, щиро

засміявся. Більшість їхньої 46-хвилинної розмови була присвячена справам конфліктів у В'єтнамі, Індії та Пакістані.

Пізніше президент представив Папі свою дочку Люсі, якій Папа висловив спеціяльне прохання, щоб молилась за нього. Відтак Святіший Отець пішов зі своєю місією до ОН.

Перший раз перед світовим форумом висока постать у білому подивилася у справжнє лице Об'єднаних Націй. »Я побачив їхні бажання і молився, щоб я в моїй скромній особі зміг їх задовольнити« — сказав Христовий Намісник, а потім гарною французькою мовою говорив до присутніх: »Сьогодні, як ніколи, мусите звернутися до моральної сторони людини«.

Пізніше президент асамблеї Фанфані показав св. Отцеві будинок ОН. »Ти ступаєш заповолі«, — сказав Папа. — »Ми мусимо ступати разом«. Пізніше Папа попрямував на тридцять восьмий поверх на коротку зустріч з членами Ради Безпеки. І там, у свій батьківський спосіб, вручив У Тантові хрест і діямантовий перстень, оцінені на 150,000 дол.: »Це одні з найцінніших речей, які маю. Я бажав би, щоб ти їх дав голодуючим«...

Останньою зупинкою Вікарія Христа був стадіон Янкі, де відправив св. Службу Божу за мир в світі. Були на ній присутні 87,000 католиків і 3,000 не-католицьких глядачів. Папу прийняли теплими оплесками. Відправляв він св. Літургію на спеціяльно приготованім престолі... Ефект був надзвичайний, коли Папа дав дванадцятьом дітям з одинадцяти країн св. Причастя,.

Вже майже надходив кінець подорожі Папи. Під час короткої зупинки коло ватиканського павільйону він відчув, що має ще багато до говорення, але не було вже більше часу, тому тільки благословив нарід. Вернувшись на летовище, де чекав на нього літак, звернувся до кардинала Спелльмана і подякував за його прийняття.

Всідаючи в літак, Папа останній раз звернувся до народу і промовив властивими йому висловами: »Ми ніколи не забудемо цих пам'ятних годин... Хай Господь благословить Америку, нехай Господь благословить вас усіх«.

Місія Папи Павла VI була закінчена, тільки линули ще його пам'ятні слова в душах людей і пригадувались слова Папи Івана XXIII, повторені ним: »МИР НА ЗЕМЛЯХ« (Pacem in terris).

Лисикавич Богдан

Дбайте, щоб кожний юнак і юначка — українці мали

» К Р И Л А Т І «

журнал Спілки Української Молоді

УСТИМ КАРМАЛЮК

Національні герої та народні месники України минулих століть входили в наше духове життя спочатку через фолкльор, потім через художню літературу, і вже тільки після цього їхні імена вписувалися золотими літерами в історію. Деякий час по смерті вони жили, так би мовити, підвійним життям. З одного боку, поневолювачі-окупанти та їхні офіційні ідеологи з шкіри лізли, аби на геріїчні діла цих велетнів історичної битви поналіплювати зневажливі ярлики »розбійника«, »грабіжника«, »бандита«, »бунтівника«, або ж узагалі замовчати їхні імена, затерти їхні вікопомні сліди в історії. Таким псевдоісторикам Тарас Шерченко свого часу з обуренням відповів:

Брешеш, людоморе!
За святую правду-волю
Розбійник не стане...

З другого боку, славні діла таких національних героїв і народніх борців цупко бережуться в глибині сердець простого народу, який їх оспівав, опоетизував і, таким чином, перетворив у величні леґендарні постаті, у вірних своїх захисників та виразників найзаповітніших душ і прагнень. Згодом вони стають могутньою духовою зброєю в боротьбі за його національне й соціяльне визволення. Нарешті, може, й через десятки, або й сотні років саме оця народня оцінка національного героя, народнього месника остаточно утверджується як єдино вірна, єдино сутня...

Перед нашим духовим зором, немов на екрані століть, проходять образи Байди, Наливайка, Перебийноса, Морозенка, Богуна, Ґонти, Залізняка, Довбуша, Кармалюка . . .

Устим Кармалюк... Далекий 1787 рік, коли темної зимової ночі в хаті головчинського кріпака Якима Кармалюка народився майбутній герой.

Батьківщина славного Кармеля — Поділля залишилося й далі тим куточком України, де серед широких мас покріпаченого люду, на початку XIX ст., були дуже живучими національно-визвольні й волелюбні традиції українського народу, його нескорений прометеївський дух. Ідеї національно-визвольної війни 1648 р., славні і трагічні події Умані, Буші, Кам'янця-Подільського живили волелюбні настрої гноблених кріпаків молодого покоління, що вже виросло за кріпаччини, ширилися в піснях та думах, передавалися в леґендах і переказах. Так, наприклад, серед люду весь час ходили чутки про нову »Коліївщину«, »Гайдамаччину«, »Маковіївщину«, бо й сама визвольна боротьба тут ніколи не вщухала. Жорстокий кріпосницький гніт, як і скрізь в Україні, тут переплітався з нестерпним національним поневоленням: переслідувалася українська культура, мова, звичаї. Біографія Кармалюка, за влучними словами Шевченка, може складати частину історії його батьківщини й народу.

Тільки леґендарна людина, наділена незвичайним розумом і надприродною, нелюдською силою, змогла витримати за своїх неповних 48 років жорстоку рекрутчину, багато сотень ударів шпіцрутами й батогами, спокійно вислухати смертний вирок, не занепасти духом і зберегти залізну волю, зносячи кайдани, холодні мури в'язниць; знайти в собі сили для втечі з них, витримати люті морози й холодні сніги, добираючись з Сибіру на рідне Поділля. Навіть народня приказка твердить, що немає на світі таких кайданів, щоб у них можна було закувати Кармалюка.

Понад 15.000 верств з тавром на обличчі через увесь Сибір йде пішки Кармалюк. Раз, і вдруге, і втретє...тайґою. Іноді більше року. І кожного разу його очікував поневолений люд в Україні. Це й надавало йому немов би надлюдських сил і можливостей.

За Сибіром сонце сходить.
Хлопці, не зівайте,
Ви на мене, Кармалюка,
Всю надію майте! —

співається в народній пісні.

Близько 30 років (до 1840 р.) загони Кармалюка обстоювали права й людську гідність українського народу. Загонами Устима було вчинено понад 1000 сміливих наскоків. В них брали участь більше 20.000 осіб. Боротьбою було охоплено не тільки Поділля, а й частину Волині, Київщини та Правобережної України. Кармалюківщина стала такою небезпечною, що справою Устима Кармалюка особисто займався »сам великий князь« Констянтін Павлович — брат царя московського...

Кармалюк вільно володів, крім рідної, польською, жидівською та московською мовами, що давало йому змогу легко переховуватися, виступати в одязі польського пана, московського чиновника, жандарма, орендаря, корчмара і т. п. — елементи, які втілювалися потім у леґендах і переказах. Додаймо до того й портрет героя: »зросту великого, складу міцного, волосся русяве, обличчя кругловиде, очі сірі«.

Протягом усього життя заробляв собі Кармалюк щоденний хліб улюбленим фахом — шевством; біля вбитого героя було знайдено маленький мішечок із шевськими цвяшками. Справді, при всіх обшуках і арештах у нього ніколи не було грошей. І слова народньої пісні свідчать це ж саме »З багатого хоч я візьму — убогому даю«...

Ще за життя лицаря Кармалюка нарід склав про нього пісні, оповідання, леґенди, перекази, що увійшли в історію українського фолкльору під назвою »кармалюківський«. Ця народньо-поетична спадщина про Кармалюка здавна привертала увагу не одного дослідника. Відомо, що пильно цікавиться Кармалюком Тарас Шевченко. Перебуваючи 1845-1846 рр. на Поділлі, знайомлючись зокрема й з фолкльором цього краю, великий поет і народознавець уважно вивчав історію життя й боротьби Кармалюка, фіксуючи в пам'яті все, що так, чи інакше було пов'язане зі славним месником: це тоді він записав відомі шевченкознавцям пісні про Устима. Образ Кармалюка, як і інших національних героїв, органічно ввійшов у творче мислення поета. Дослід-

КРАСА РІДНОГО КРАЮ

Григорій СМИК

Багатьох вабить Кавказ, Крим, палаюче в багряних барвах осени Закарпаття. І майже ніхто не думає про Полісся. А дарма...

Це не тільки розкішний зелений край з дібровами, тихими річками й чистими плесами синіх озер. Тут є місця, що вражають і своєю неповторною красою, і нерозгаданими ще до кінця таємницями.

Одна із таких загадок Словечансько-Овруцький кряж. Ще на початку нинішнього століття відомий український учений П. А. Тутовський писав, що це скупчення чудес природи скидається на знаменитий Елровстонський парк. Академік вивчав геологію дивного краю і присвятив йому кілька фундаментальних праць.

Кряж простягається від Овруча до села Червонка на добрих півсотні кілометрів. Він наче дивовижний острів серед Поліської низовини. Головний масив вкритий лесом, походження якого досі не з'ясоване: ніде більше на Поліссі лесу нема. Тут збереглися й виходять на поверхню найдревніші в Україні кристалічні породи — пісковики і кварцити. Вчені припускають, що це залишки височенних гір, які здіймалися до хмар. Над скелястими урвищами шумлять ліси. В них є такі ж дерева й інші рослини як на Кавказі чи Закарпатті. Он віковічні дуби. Серед них можна знайти незвичайні, так звані скельні. Неподалік квітучі зарості азалії — реліктивної рослини, яка за мільйон років лишилася незмінною. Дивишся на море вогнистих квітів і здається з-за кущів вийде кошлатий мамут або наш давній предок з кам'яною сокирою в руці.

ники Шевченкової спадщини одностайно вбачають в образі Варнака з однойменної повісти Кобзаря, постать Устима Кармалюка. Народню пісню »Повернувся я з Сибіру« Т. Шевченко не випадково записав у »Щоденнику« 28.5. 1853 р., коли повернувся із заслання ,назвавши Устима »славним лицарем«.

Немов естафету Кобзаревих дум, образ Кармалюка прийняла й видатна українська письменниця Марко Вовчок, яка, крім особистого знайомства з Т. Шевченком, тривкий час прожила на Поділлі, й на власне почутих матеріялах народніх пісень і леґенд про героя вперше в українській літературі змалювала образ Кармалюка, який відтоді міцно ввійшов у нашу культуру, мистецтво, літературу. Свій погляд на героїчну постать Устима Кармалюка, зупинив видатний український письменник М. Старицький — автор широкого мистецького полотна — роману »Кармалюк«. Згодом захоплювався піснями й героїчними вчинками народнього месника С. Васильченко, написавши про нього романтичний твір, де змальовано панорами боротьби українського народу на Поділлі. Образ національного героя Устима Кармалюка, його волелюбний дух запалювали мистецьку увагу й інших українських письменників — Панаса Мирного, Лесю Українку, Михайла Коцюбинського тощо.

Ярослав Дзира

Система освіти у білій і червоній Росії

(Із доповіді виголошеної на вишкільному таборі)

»Великий твір совєтської школи не має вже чогось чекати — ані в удосконаленні своїх методів, ані в усе більшому поширенні, ані в умножінні своїх інституцій і вчителів. На тій точці, де вони є, совєтська школа потребує свободи. Ця свобода, яка є основою культури так, як вона є базою життя, виявилася після смерти Сталіна, як потреба і надія цілого совєтського життя«. **Luigi Volpiccelli**

Ми живемо у добі, коли світ поділений на дві частини, не тільки цілковито різних своїми державними устроями, а й своїми ідеалами й цілями. І оскільки основною ціллю комуністичної частини

Анемона дібровна, яку тільки де-не-де можна знайти в Україні, тут стелиться суцільним білим килимом. Неподалік села Городець на кряжі ви побачите темну березу. Чули про таку?.. Її ще не описано в нашій ботанічній літературі. Печіночниця, або по-тутешньому короліска, плющ — житель Причорномор'я, кущі різноманітних наче пересаджених з тропіків папоротей, справляють таке враження, ніби ви опинилися в ботанічному саді, де акліматизовано різні рослини.

Кілька сотень медоносів віддають свій нектар бджолам. Пахне медом до пізньої осени — це квітне верес. Після суниць, малин, чорниць наливається оксамитово-сиза ожина, жевріє брусниця. скільки тут грибів, починаючи маслюками, опеньками, рижиками, підберезниками, боровиками.

Кришталево чисті джерела, що б'ють з-під скель, живлять численні річки кряжу. Найбільші з них — Словечна, Норин, Червонка. Вони беруть початок в урочищі Козачів і біжать у глибоких каньйонах, шумлять серед кам'яних брил.

Багата й фавна цього краю. Птахів не перелічити, зайців теж не дивина. Спостережливий мандрівник тут побачить лося з крислатими рогами, насторожену козулю, трудягу-бобра й нічного господаря лісу— борсука. Можна зустріти й ікластого дикого вепра.

Треба знати, вивчати цю дивовижну оазу на Поліссі і, що головне, берегти її. Насамперед — запобігти ерозії ґрунтів, укріпити яри, посадивши на схилах ліс. Не допускати пожеж, котрі погубили чимало рослинности й серед неї азалію та плюща. Негайно слід взяти під охорону скельні дуби, виявлені автором на висотах поблизу села Червонка. І, нарешті, посилити боротьбу з браконьєрами. З тими, що нищать, вирубують дерева, і з тими, що досі часто безборонно полюють лосів, кабанів, бобрів.

— є опанування цілістю. це неминуче приведе до зудару двох систем, двох протилежних світів — вільного демократичного і тоталітарного комуністичного. І хоч хід історії є далеко повільніший, як хід людського життя, все ж помічаються всі ознаки того, що цей зудар наближається швидкими темпами. Переможцем у ньому буде той, хто буде краще підготований, не тільки матеріяльно, але й ідеологічно. Переможцями будуть ті, які знатимуть, за що вони борються, яку правду захищають. А це залежить від того, як їх виховували, які деали перед ними ставили, та як вони вірять у ці ідеали.

Тому потрібно знати, яка мета і зміст, як також і рівень освіти існує в СССР.

Всі комуністичні ідеологи, починаючи з Маркса, прекрасно усвідомлювали собі ролю і значіння народньої освіти, тому у своїх творах вони їй приділяли багато уваги. І оскільки марксове вчення є фундаментом усього існування Сов. Союзу, приведемо тут кілька основних його настановлень. Так, наприклад, він казав, що »філософи вивчали світ, щоб пізнати його, а ми вивчаємо світ, щоб змінити його«. Отже, оскільки він уважав, що родина — це витвір капіталістичного суспільства, держава і батьківщина — капіталістичні інституції, а релігія — буржуазна вигадка, щоб заспокоювати бідних (»опіюм для народу«), можна, на основі його вислову про зміну світу, зробити висновок, що як тільки його послідовники захоплять владу, — всі ці три основи існування людства — родина, держава-батьківщина і релігія — зазнають потрясень, якщо не повного знищення.

І справді, велика людська філософія, що існувала вже тисячоліттями, відчула їхній удар в галузі життя й виховання. Соціялізм і соціялогія (що з нього витікає) захопили всі області. Віднині проклямувалося, що **»соціяльна психологія** (психологія мас, клясів) творить психологію індивідуума«, а це означало, що людина сама нічого не варта, бо є частинкою спільноти, де всі мусять мати ту саму психологію. Далі — **»соціялістична мораль** вважає добрим все те, що є корисним для даного суспільства, кляси«, а оскільки життя цілий час робить поступ, то те, що вчора було корисним для суспільства, тобто моральним, сьогодні може бути засудженим і стати неморальним. Це говорить за змінливість цієї соціялістичної моралі, за відсутність у ній постійних засад, як то є в християнській моралі. Далі твердилося, що **»мистецтво** мусить бути на службі суспільства«, тобто воно вже перестає бути вільним виявом таланту або надхненням митця, перестає бути мистецтвом у повному розумінню цього слова, а стає на рейки ремісництва. Щодо **історії** — то »вона не є вже керована духом визначних осіб, героїв, а є нестримним і глибоким рухом мас,

який виносить на поверхню (як якусь піну!) великих людей«. Тим самим заперечувалася всяка керівна роля й навіть впливи великих історичних постатей, заперечувалося все те, що було доведено самим життям людства на протязі цілого його існування. І, накінець, »педагогія працює для будування нового і кращого суспільства, і це є найвища ціль виховання«.

Тепер розглянемо, що зробили большевики після захоплення влади в жовтні 1917 року і до останнього часу в галузі народньої освіти, і як їм удалося, створити »нове краще суспільство«, яке мусіло б складатися з людей, що мали б бути позбавлені всіх недоліків »проклятого« минулого.

В протилежності до греків, які творили свою тільки їм властиву цивілізацію, не маючи ніякого фундаменту, ніякої культурної чи іншої спадщини, в оточенні жорстоких рабовласницьких потуг, — большевики, захопивши владу, дістали у спадщину не тільки величезні матеріяльні багатства царської Росії, а й державні інституції і упорядковану, хоч і слабо розвинену, сітку народньої освіти.

Царська Росія, як колоніяльна держава, не була зацікавлена »просвіщати« поневолені нею народи, бо разом із освітою до цих народів прийшла б і свідомість, особливо національна, через те в основному школи містилися в самій Росії, а також у її европейських колоніях (Україна, Польща, Фінляндія, балт. країни, Білорусь), тоді як окраїнні народи (кавказці, узбеки, киргизи та ін.) були майже або й зовсім позбавлені будь-яких шкіл. Це постійно використовували большевики до свого приходу до влади, і Ленін у своїх статтях підкреслював цей стан і особливо, що школами було охоплено назагал тільки 4,7% дітей шкільного віку. В той час вони з кожного недотягнення, з кожного недоліку народньої освіти робили величезний розголос, обіцяючи всякі блага для студіюючої молоді, чим старалися притягати її до свого табору.

Справді, стара система освіти в царській Росії мала багато недоліків і цілком справедливо викликала незадоволення всіх передових людей того часу. І основними та найбільшими недоліками освітньої сітки були не тільки її недостатність, а й повна русифікація і клясовість її.

Як відомо, в кожній державі існують кляси, та там їх справедливо було б назвати кастами, бо перехід з одної до другої був не тільки дуже тяжкий, а й іноді неможливий (дворянство) з тієї причини, що приналежність до тої чи іншої кляси була не тільки формальністю, але й тягла за собою ті чи інші вигоди чи привілеї. Згідно з цим поділом і освітня сітка була так побудована, щоб бути пристосованою до кожної верстви населення.

Так, наприклад, найвища верства, — дворянство мало свої учбові заклади; для військовиків, що знаходилися теж на упривілейованому становищі, існували свої спеціяльні школи, аж до вищих включно. Духівництво, в свою чергу, розпоряджалося цілою сіткою шкіл, в яких підготовлялися також і свої педагогічні кадри.

Для простого народу, селянства і робітництва, були окремі школи з 2-хрічним, 4-хрічним і найбільше 5-тирічним навчанням (т. зв. міністерські школи). В цій системі знаходилися також і семінарії, що готували своїх учителів. Крім того, для »народу« існували ще ремісничі (технічні), с.-господарські, фельдшерські та ін. фахові школи.

Здобути високу освіту в університетах, технічних інститутах або академіях — було тяжко, бо вступ був обмежений і лише по закінченні відповідної середньої освіти.

Всі ці школи належали до різних господарів, якими були або міністерства (Міністерство Освіти, Військове, Хліборобства) або якесь Відомство (Земство), чи сам Св. Синод. Вони таким чином не творили єдиного цілого з узгідненими і пов'язаними програмами навчання, що сприяло ще більшому відмежуванню кляс.

Але стара російська школа мала і свої позитиви, і перший із них — це висока якість навчальних кадрів, тобто педагогів, починаючи від початкових шкіл аж до вищих, бо дістати звання чи вчену ступінь в царській Росії було найтяжче зі всіх країн. І коли в перший період існування совєтський режим своїми експериментами довів освіту до краху, — це тим кадрам старих педагогів належить заслуга, що вони затримали це падіння та не допустили школу до повного її розвалу.

Захопивши владу, большевики в перші часи всю свою увагу, всю енерґію змушені були скерувати на утримання старої колоніяльної імперії в її межах тому, хоч вони й не випускали справу освіти й виховання з-під своєї опіки, однако не могли ними зайнятися повністю й на початках не мали ще точно визначеної системи і методів. До того руїнників було більше як будівничих, — тож першими заходами нової влади була ліквідація старої шкільної системи, — так методів навчання і виховання, як і її інституцій. Разом із тим, щоб оволодіти душею молоді, руйнувалися основні підвалини організованого людського життя, освячені віковічними традиціями. В це входило: відділення церкви від держави і знищення релігії та розклад родини, яка все була скріплюючим цементом для формування молодої людини. Робилося це шляхом підриву авторитету батьків, що нібито затроєні буржуазною ідеологією і тому є ворогами нового ладу і проґресу. Так само підривався авторитет учителів і взагалі старших осіб

і т. п. І хоч ішла розбудова нової шкільної системи, але там панував хаос, особливо щодо програм і методів навчання, одне було тільки вказано точно, що вона, ця система, мусіла відповідати завданням комуністичного режиму. Проте, хоч основні його цілі були незмінні, то методи для досягнення їх змінювались в залежності від політичної ситуації в світі чи внутрішньої ситуації та інших обставин. Це потягало за собою зміну завдань на тому чи іншому етапі існування сов. режиму, а вона, в свою чергу, викликала зміни форм і методів освіти та виховання молоді. Тому розвиток шкільної системи ішов не послідовно і не пляномірно, складаючись із періодів, які між собою більше чи менше відрізнялися.

Перший період розвитку народньої освіти в СССР був періодом руйнування й будування, ламання і відбудування, був періодом реформ і експериментів. І хоч було запроваджене загальне й обов'язкове навчання, хоч вони спростили саму систему навчальних установ, хоч в основному вся справа освіти і виховання була передана в одні руки — Народній Комісаріят Освіти, ця ділянка була доведена до такого стану, що коли б не старі кадри досвідчених педагогів, як уже згадувалося, справа з освітою зазнала б цілковитого провалу. Для ілюстрації наведемо кілька фактів. Наприклад, заборонивши користатися старими підручниками, нове керівництво не дало ніяких нових; не було ніякої ясности, чи учні мали переходити іспити, і бувало часто, що навіть при закінченні школи цього не відбувалося і т. д. і т. п.

Проте в цей період був покладений початок організації дошкільних установ, як дитячі ясла, садочки і т. п. з одного боку на те, щоб охопити своїми впливами найменших дітей, а — з другого, щоб відірвати жінку від родини, примусивши працювати її поза домом. Тим більше, що в цей час було кинуто гасло: »Хто не працює, той — не їсть!«.

Закладаються також по школах дитячі політичні партії »Юні піонери« й »Комсомол«, як також всілякі гуртки антирелігійного чи напіввійськового характеру, якими охоплюється учнів.

Щоб якнайскоріше створити свою »робітничу« інтеліґенцію, тобто верству, яка, будучи зобов'язана режимові всім своїм »благополучием«, стала б його покірним знаряддям, утворюються при вищих, а іноді і спеціяльних середніх школах робітничі факультети з 3-ри- і навіть 4-рорічним навчанням, на які мають право вступу в основному члени комуніст. партії з робітників, і в дуже невеликій кількості з селян, відряджених т. зв. Комнезамами (Комітетами Незаможніх Селян), що не мають відповідної освіти для високої школи.

Дуже тяжке в цей період було положення дітей т. зв. »нетрудового елементу« — бувших ремісників, торгівців та ін., а особливо б. власників, царських чиновників і духівництва. Приховуючи своє »непролетарське« походження, їм ще вдавалося закінчити »трудову« школу (загально-освітня), але дальша освіта, не зважаючи на самі найблискучіші здібності, була для них недоступна. І це відбувалося в той час, коли режим твердив, що »діти не відповідають за своїх батьків«! Але така ж сама заборона накладалася й на дітей звичайних совєтських службовців, які ніколи не були »нетрудовим« елементом!

Таке катастрофічне положення з освітою не могло продовжуватися занадто довго й тому були внесені відповідні і значні корективи. Так, по школах у ділянці виховання була запроваджена знову дисципліна, а батькам і вчителям надали більше авторитету. Що ж до самого навчання, то тут зміни були ще значнішими, а саме — усталення учбових програм, які забезпечувалися вже відповідними підручниками; введення індивідуальної відповідальности учня за свої знання та впровадження іспитів; вияснено справу зі сполученням теоретичного навчання з фізичною працею шляхом організації спеціяльних шкіл фабр.-заводського навчання (ФЗУ), ремісничих шкіл, після закінчення яких діти отримують ту чи іншу кваліфікацію та йдуть працювати на той завод чи фабрику, до якої ця школа прикріплена. Загальноосвітні школи переведені зі 7-мирічного навчання на 10-тирічне (це дорівнювало середній освіті в царській Росії). По високих технічних школах відновлено захист студентами дипломних проєктів на отримання відповідного звання, як то було раніше в царській Росії.

Згодом цей поворот до старих випробуваних методів теоретичного навчання став ще очевиднішим, і від тих утопічних теорій, що вони намагалися запровадити в народню освіту на початках свого існування — нічого не лишилося. Можна констатувати лише різницю у змісті. Так, в совєтській освіті майже немає місця гуманітарним наукам, і програми загально-освітніх шкіл побудовані так, що найбільша увага скерована на політичну освіту і технічні та точні науки. Такий предмет, як, наприклад, історія, в перших часах був зовсім виключений з учбових програм, і якщо тепер вона введена, то носить скорше характер політичної науки.

Після цього огляду залишається зробити висновок, як було досягнуто основну ціль, що її ставила комуністична влада, — зруйнувавши старий світ, побудувати новий і для цього сформувати новий тип людини?

Треба констатувати, що большевики дещо з цього виконали. Старий світ вони дійсно зруйнували, та тільки матеріяльну його частину. Частину ж духову, ті людські надбання, що збиралися під час цілого існування людства, їм так і не вдалося знищити. Не вдалося їм за півстоліття їхнього існування знищити ані релігію, ані родину, ані людську мораль, ані любов до своєї власної батьківщини. Отже, своєї цілі — побудувати новий світ — їм не вдалося.

Тим більше не вдалося їм сформувати новий тип людини, що було для них ще більш важливим, бо цей новий тип людини мусів бути сіячем комунізму у світі, цей новий тип людини мусів вирішити долю комунізму при грядучому зударі двох світів, цей новий тип людини мусів стати для них і опорними стовпами в підкореному світі.

Тут, помимо того, що вони мали всі можливості й усі засоби у своїх руках, вони мали також для цього і час. Бо це вже третє покоління, що є народжене під їхньою владою, вони формують, нав'язуючи йому, як і попереднім поколінням, свої цілі, свої погляди, свої думки, свої уподобання і смаки. Але істиною вічною є слова нашого великого Пророка, що ніхто »не скує душі живої і слова живого«... Так і з молоддю в Сов. Союзі, і особливо українською. Російська, хоч часом і вибухає проти режиму, але це носить більше характер гуліґанських випадів або, в кращому випадкові, соціяльних чи економічних бунтів, — в той час як українська молодь, маючи у своїх серцях глибоку любов до своєї власної Батьківщини-України, носить разом із нею великі ідеали не тільки свободи як такої, але і свободи своєї Батьківщини.

Найкращим показником таких настроїв є твори знаних молодих укр. поетів і особливо найбільш сильного з-поміж них В. Симоненка, як також багатьох інших, які ще невідомі широкому загалові, але твори яких з'являються час від часу в пресі.

І вони є тими підземними вулканами, що глухо потрясають Україною... Це вже є наочний доказ, що точиться боротьба, і що її керівництво переймає молоде покоління, на яке якраз розраховував і покладав усі надії комуністичний режим.

Це є також наочним доказом невмиручости й вічности правд і законів, що їх дало людству Боже Провидіння.

Тому можна бути впевненим, на чиїй стороні буде перемога!

Інж. З. ВИТЯЗЬ

СУМІВСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

ЗДА

* Сумівське свячене було зорганізоване Батьківським Комітетом Осередку СУМ Америки у Клівленді 16.5. 1965 р., в якому взяли також участь гості з сусідніх Осередків — Парми й Лорейну. Присутніх було понад 300 осіб. Посвячення доконав о. декан Д. Ґресько, промовивши до зібраних. Святочне слово сказав також мґр М. Яремко, а оркестра СУМА під управою проф. Р. Лесика виконала кілька пісень, знову ж балет під керівництвом Віктора Богуславського відтанцював народні танці.

* Шаховим митцем у найбільшій у Філаделфії середній школі »Кардінал Даґерті Гай Скул« на 1964/65 рік став ст. юнак СУМА Юрій Ярема Мірчук, найстарший син д-ра П. Мірчука. Він дістав уже запрошення до гри в наступнім сезоні від Ля Саль Коледжу, куди п'шов на студії.

* Тиждень Юнацтва СУМ був проведений Осередком ім. Орлика в Дітройті в місяці травні 1965 р. У програмі того тижня була святочна академія з символічною і мистецькою частинами показові сходини роя, висвітлення фільму з діяльности Осередку, відбиванкові змагання та змагання в стук-пук. На протязі цілого тижня була відкрита виставка самодіяльности роїв.

* Злет Юнацтва СУМА відбувся в днях 5 і 6.6. 1965 р. в оселі СУМА в Елленвіл для вшанування Героїв України. Взяло участь понад 400 юнаків і юначок та багато старшого громадянства. В програмі Злету були спортивні змагання й мистецька частина. Промовляли пп. І. Винник, голова ООЧСУ, і Ігнат Білинський. Юначки Осередку Ньюарк вивели збірну рецитацію та вправи з китицями калини.

* Осередок СУМА в Акрон, Огайо, належить до наймолодших осередків в Америці. Має 49 членів юнацтва і 27 старших членів. Великим прихильником і добродієм СУМА є о. Дурбак, що відступає для СУМА парохіяльні приміщення і сприяє праці. В минулому році зроблено реорганізацію Ю СУМ згідно »Правильника«.

* Шостий Весняний Злет Юнацтва СУМА округи Огайо, що стягнув юнацтво 7-ох осередків, відбувся 19-20. 6 . 1965 р. на новозакупленій площі СУМА в Гунтінґтон. В програмі Злету, що відбувся під гаслом »Живи, зростай для перемог«, було дводенне таборування, спортивні змагання і юнацька ватра, присвячена пам'яті ген.-хорунжого Тараса Чупринки-Шухевича.

* В Нью-Йорку, в днях 8 і 9 травня м. р., відбулося засідання ЦУ СУМ з участю голови д. О. Коваля, що був у переїзді з Австралії до Південної Америки. На засідання прибули також члени ЦУ з Канади і ЗДА в особах д-ра М. Кушніра, д-ра Б. Стебельського і мґр-а Є. Гановського, як рівнож голови обидвох КУ СУМ: д-ра М. Гути і Л. Футали. ЦУ розглянула стан під-

готовки до Світового Конґресу СУМ і рішила відкласти дати Конґресу з серпня 1965 р. на січень 1966 р. Предметом ширшої дискусії були також проблеми, зв'язані з таборуванням СУМ та працею Дружин СУМ

* На Міжнародньому Фестивалі Танку, Співу й Музики в Акроні, Огайо, українці були репрезентовані балетною групою СУМ з Клівленду під керівництвом балетмайстра В. Богуславського. Фестиваль відбувся в днях 5 і 6.6 1965 р. і наша група мала найбільший успіх з усіх танцювальних груп.

* Осередки СУМ Америки стейту Огайо (Клівленд, Парма, Лорейн Акрон, Кентон і Янґставн) закупили в місцевості Гунтінґтон посілість під назвою »Локуст Лейк Парк«, що має 58 акрів лісу площі й озеро. Ця посілість служитиме місцем таборування, злетів Ю СУМ та інших імпрез.

* На закінчення шкільного 1965 року в Школі Українознавства СУМА в Філаделфії була скликана зустріч батьків з учительським складом, де дійшло до обміну думками й цікавих стверджень. Директор школи мґр О. Лужницький з'ясував батькам нову методу групового навчання, досі не практиковану в наших школах. Школа і її система знайшла схвалення з боку Шкільної Ради УККА і викликала живе заінтересування всіх кіл, зацікавлених вихованням нашої молоді.

* Танцювальний гурток при Осередку СУМА в Йонкерсі, Н. Й., уже вдруге виступав у телевізії у програмі »Тед Мек«, до якої важко дістатися. Перший раз виступ мав місце тому два роки, а тепер на 4. 7. 1965 р.

* В неділю 4-го липня 1965 р., відбулося урочисте посвячення нового будинку в оселі СУМА в Елленвіл, якого доконав о. Л. Гузар і о. С. Кіндзерявий-Пастухів. В урочистостях узяло участь понад 350 членів юнацтва і 1200 старших учасників. Будинок, вивінуваний усіми необхідними вигодами, служитиме для відпочинку сімей сумівців під час таборування.

* Осередок Балтімор зорганізував дводенний табір для юнацтва Відділу »Умань« на фармі д-ра Лемішки для відзначення 40-ліття СУМ і 15-тиліття від дня смерти ген. Т. Чупринки. З тієї нагоди була випущена одноднівка під назвою »Живи, зростай для перемог«. У програмі таборування було відведено час на гутірки, руханку й розваги. Богослуження відправив о. радн. В. Соловій, виголошуючи патріотично-повчаючу проповідь.

* Літаючо-мандрівний табір СУМ Америки й Канади відбув свій успішний рейд по Европі, відвідуючи сумівські табори в Англії, Бельгії, Німеччині і Франції. Учасники того табору були прийняті на авдієнціях у Владик Кир Горняка, Кир Платона, Митрополита Ніканора, Кир Івана Бучка й були присутні на Богослуженні, що його відправив Кардинал і Митрополит Кир Йосиф. Сумівці в Европі з ентузіязмом і подивом приймали своїх друзів і подруг з-за океану. Табором керував д. Є. Гановський при допомозі д-ра М. Гути.

* В днях 4-6 вересня 1965 р. відбувся величавий маніфестаційний Здвиг СУМА в Елленвіл, у якому взяло участь 1.264 сумівців і понад 7.000 гостей. Здвиг був присвячений 40-літтю

СУМ та 15-літтю від дня смерти гол. командира УПА, ген. Т. Чупринки. Командантом Здвигу був М. Шміґель. Представники від багатьох громадських установ зложили привіти Здвигові.

* В тому ж часі відбувся також такий Здвиг для осередків північно-західніх стейтів в Дітройт з великим числом сумівців і гостей. Від ГУ СУМА на тому Здвизі промовляв д. Є. Гановський.

* 126 старших юначок і юнаків закінчили курси на впорядників СУМ, відбувши двотижневий табір, що його зорганізувала ГУ СУМА в оселі в Елленвіл в часі від 15 до 29.8. 1965 р. Викладачами на курсі були: д-р М. Кушнір, голова ЦВР СУМ, проф. О. Лужницький, д-р П. Мірчук, о. Л. Гузар, д-р Е. Жарський, маестро Є. Курило, мґр Є. Гановський. В ділянці мистецтва й культури працювала артистка І. Кононів, а в ділянці спорту, впоряду й теренознавства — д. М. Солтис.

* Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Чікаґо, як звичайно, веде повну динаміки працю. До замітніших подій весною й літом м. р. належить віднести такі імпрези, як Свято Моря в дні 30.4. 1965 р., що його влаштував Відділ Ю СУМ »Одеса«, ювілейний концерт Станиці Брацтва Вояків І УД, в якому взяла видатну участь мандолінова оркестра Осередку »Ліра« під управою проф. Поваляченка, та Свято Матері і Спільне Свячене, влаштовані Осередком 9.5. 1965 р. В часі від 3.7. до 24.8. м. р. відбуто 4 табори для юнацтва в сумівській оселі в Барабу, яка в цьому році мала назву »Гомін волі«.

* В неділю 3-го жовтня м. р. відкрито для вжитку Осередку СУМА і організації Визвольного Фронту Український Народній Дім в Міннеаполіс, Мінн. Святочного відкриття довершив мейор міста п. Артур Нефталін. Дім набуто від управи міста за суму 46.100 дол., після чого проведено основний ремонт і приготовлено авдиторію на 500 місць зі сценою і модерно упорядкованою кухнею. Дім має два поверхи з багатьма кімнатами для сходин, бібліотеки і школи.

КАНАДА

* На закінчення Місяця Юного Сумівця, Осередок СУМ ім. полк. Івана Богуна в Едмунтоні влаштував ряд успішних імпрез. 29.5. 1965 р. влаштовано сумівський карнавал з вибором королеви Ю СУМ, церемонією якого займався голова Батьківського Комітету п. В. Луців. Королевою в контесті вийшла панна Оля Кузьо. Наступного дня в катедральній церкві відправив Богослуження о. Ю. Ковальський, у якому сумівці взяли організовану участь. Вечором відбувся вдалий концерт, на якому кожний рій мав точку, що відповідала його назві.

* В Етобіко, Онт., СУМ пожвавив свою діяльність. 21.3. 1965 р. відбулися іспити на юнацькі ступені. Іспити зладо 45 юнаків і юначок. До Іспитової Комісії входили члени КУ СУМ дд. В. Куций, В. Окіпнюк і Ол. Дейнека. Юнацтво брало також участь у збірці т. зв. »Теґ Дей«, а 9.5. м. р. підготовило Свято Матері, що пройшло з гарним успіхом.

* Крайовий З'їзд СУМ Канади, що відбувся 22 і 23.5. 1965 р., вибрав нову Управу, яку очолив довголітній голова

КУ д-р Матей Гута. Членами КУ вибрано: мґр-а Т. Буйняка, дир. Я. Сербина і П. Башука, заступники голови: д-р Б. Стебельський, крайовий виховник, і мґр Т. Волошин — секретар. Фінансовим референтом вибрано д. В. Куцого і вільними членами — д-ра М. Остафійчука і М. Барткова. У З'їзді, крім старших членів, узяли чисельну й активну участь молодші члени — дружинники.

* Дириґентом відомого у світі сумівського хору в Торонто »Прометей« став мґр Василь Кардаш, що в 1964 р. закінчив з відзначенням гуманістичний факультет Монтреальського Університету. Новий дириґент має за собою понад два десятки років хорової практики й музичної діяльности і про якого покійний проф. Лев Туркевич, довголітній дириґент хору »Прометей«, висловився, як про свого наслідника, »з Божою іскрою великого музичного таланту«.

* Осередок СУМ у Вінніпеґу вітав у себе під час двох днів 4 і 5.9. 1965 р. мистецькі сили СУМА з Міннеаполісу, що дали багатий і різнорідний концерт у залі »Інституту Просвіти«. Балетний гурток під керівництвом Петра Королевича дав 16 точок народніх танців, що всі відзначалися ориґінальністю виконання та динамікою. 30-членною мандоліновою оркестрою керував талановито Олег Левицький. Виступали також дві відомі вже солістки Зоя Семенець та Оксана Мірза, виконавши ряд оперних арій і народніх пісень. Чарівно випали також пісні у виконанні дівочого секстету. Вінніпезька публіка була повна подиву й захоплення з виступу гостей. Головою Осередку СУМА в Міннеаполісі є д. П. Ванаш.

* В днях 31.7., та 1 і 2.8. 1965 р. група пластунів відвідала сумівський табір біля Судбур, де спільно, за ініціятивою Станиці Брацтва Дивізійників, відзначено 21-річницю бою під Бродами. Богослуження відправив о. Т. Прийма, після чого була багата мистецька програма сумівців і пластунів. Вечором відбулася спільна ватра на закінчення спортивних змагань, що їх розіграли сумівці і пластуни, як також УКЮ. Найбільше точок здобули сумівці. Командантом табору був голова Осередку СУМ в Судбурах В. Давидяк.

* В цьому році посилилася виміна юнацтвом в таборах. З Торонта під керівництвом Г. Крушельницького побувала група 22 юнаків в таборі біля Судбур, а відтак їздило 68 сумівців з Торонта до табору біля Монтреалю.

* »Український Голос«, тижневик з Вінніпеґу, в числі з 18.8. 1965 р. з подразненням цитує слова одного з делеґатів З'їзду СУМ Канади, в яких він висловлює певність, що СУМ зможе виконати своє завдання, бо він має піддержку всього українського суспільства. »УГ« пригадує, що ще існують інші організації »які може й більше заслуговують на загальну піддержку, чим однопартійний СУМ«. Справді »УГ« не стерпів, щоб не показати зі свого протертого вже мішка партійного шила, яким намагається охороняти перед наступом СУМ інші молодечі організації. **Не бійтеся, »батьки народу«! Молодь у праці і змаганнях визначить сама своє місце в суспільстві, яке піддержить тих, хто працюватиме.**

* Велику активність в праці проявив останнім часом Осередок СУМ в Ст. Катерінс, проводячи реґулярні зайняття

з юнацтвом, яке щороку складає іспити на свої сумівські ступені. При Осередку існує мандолінова оркестра під проводом д. М. Берекити, першого голови Осередку. При співпраці СУМ ведеться рідна школа під кер. пані Стеців, до якої учащає 70 дітей. Танцювальною групою керує д. І. Федоришин. В Ст. Кетерінс існує Український Чорноморський Дім ім. С. Бандери, до будови якого СУМ також причинився й тепер знаходить там приміщення для своєї діяльности.

* Команда сумівського табору »Волинь« ім. М. Павлушкова в оселі »Веселка« в Актоні, Онт., складалася з 30 осіб, з чого переважна більшість молоді — дружинники і члени Ю СУМ. Табір пройшов успішно, а молода команда дала доказ своєї практичної підготовки і виховоної зрілости.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

* Осередок Болтон зорганізував в дні 1-го травня свячене, яке поблагословив о. радн. М. Ратушинський, а юнацтво вивело гагілки і співало релігійні та народні пісні. Наступного дня відбулося урочисте посвячення прапора Відділу Ю СУМ, на яке прибули гості з Осередків Манчестер, Рочдейл, Бері, Блекберн і Лій. КУ СУМ репрезентував і передав прапор д. М. Гринюк. Після акту передання прапора відбувся багатий програмою і виконавцями концерт.

* 17-тий Крайовий Здвиг СУМ В. Британії відбувся 17.7. 1965 р. в місті Лестер при участі біля 1000 членів юнацтва СУМ і кілька тисяч громадянства. В Здвизі взяв участь і провів молитву Владика Кир А. Горняк в асисті о. д-ра А. Михальського, капеляна КУ СУМ, о. канц. С. Вівчарука і о. д-ра С. Орача. В дефіляді взяло участь 28 Осередків СУМ.

* Поважні осяги в своїй праці має балетний гурток »Крилаті« в Осередку СУМ в Брадфорді, яким керує п. О. Буряк. 6.6. 1965 р. »Крилаті« виступили на концерті в Единбурзі, Шкотія, де викликали сильне захоплення та признання. Слово подяки й заохоти сказав о. М. Матичак, місцевий парох.

* В Манчестері відбулася зустріч — забава Ю СУМ 1965 р. з цілого графства Ланкашір (30.5. 1965), у якій узяло участь юнацтво з 8 Осередків: Аштон, Олдгам, Манчестер, Бері, Блекберн, Рочдейл, Лій і Престон.

* Наказом КУ СУМ від 23.5. 1965 р., після переведеного іспиту в »Тарасівці«, наділено 39 юначок і юнаків 1-им ступенем впорядника і 28 — 2-гим ступенем впорядника. Надано також ступені виховника 1-го ступеня 9 сумівцям і виховника 2-го ступеня 5 сумівцям.

* Працю КУ СУМ В. Британії піддержують українські підприємства й установи. На закуп шатер для табору дирекція фірми »Подолія« подарувала 300 фунтів, а Централя Об'єднання б. Вояків — 100 фунтів.

* Летючо-мандрівний табір СУМ з Америки і Канади відвідав під час своєї мандрівки оселю »Тарасівка« і Музей Визвольної Боротьби ім. С. Бандери в Ноттінґгамі, де їх вітали концертом місцеві сумівці. В Лондоні вітав їх голова Осередку В. Капустинський, а також голова СУБ проф. Лісовський та проф. Шаян.

* 642 юнаків і юначок мали табір »Юнацька Січ« в »Тарасівці«. Це є найбільший досі

Сумівці Відділу СУМА ім. Мукачів (ЗДА) у Флінт на XIV Всеамериканському Здвизі СУМА-Захід

сумівський табір, яким керувала команда в числі з 11 осіб при помочі 34 виховників і 35 осіб господарського персоналу. Командантом цього табору-велетня був д. М. Гринюк. Табір двічі відвідав Впр. Владика Кир А. Горняк. В таборі побувало також трьох членів Центральної Виїздної Групи Виховників: мґр О. Коваль, д-р Г. Васькович і В. Леник. Виховники й інструктори дали разом 257 год. зайнять і гутірок.

* Українське жіноцтво у В. Британії, зорганізоване в ОУЖ, а за ними і юначки СУМ відгукнулися на заклик КУ СУМ і присилають всякого роду українські вишивки для прикрашення кімнат дому в »Тарасівці«.

* Йдучи за прикладом сумівців, що в кінці кожного тижня групами прибували на працю до »Тарасівки«, місцеві англійці члени українського клюбу, зголосилися одного дня й собі

до праці для прочищення рибного ставку і направлення греблі.

* Сумівці з Лондону з балетною групою »Молодий Лиман« під кер. п-на Г. Ксьондзика взяли участь в програмі однієї військової частини в Півд. Англії, де дали показ українських народніх танців, що незвичайно припали до вподоби англійській публіці.

АВСТРАЛІЯ

* Перший Всеавстралійський Здвиг СУМ відбувся в Мелборні 17 і 18.4. 1965 р., в якому взяв участь також голова ЦУ СУМ д. О. Коваль. Здвиг пройшов доволі успішно, стягаючи до Мелборну біля 500 членів юнацтва СУМ з далеко віддалених осередків. В мистецьких змаганнях перше місце здобув Осередок Сідней, а друге Нью-Касл. Був це дійсно показ мистецького виховання української молоді в СУМ. На Здвизі був присутній також Впр. Кир І. Прашко, сенатор МекМанус та чільні представники нашого громадського життя Австралії. На Здвизі було присутніх біля 2000 нашого громадянства.

* Осередки СУМ Австралії в часі від 19.4. до 7.5. м. р. вітали в себе голову ЦУ СУМ в асисті д. А. Чубатого. Майже всюди з тієї нагоди відбувалися концерти з пописом юнацтва СУМ, привітальні промови і слово голови ЦУ до юнацтва СУМ та до старших громадян.

* Осередок СУМ рішив побудувати величавий »Дім Молоді«, кошти якого виноситимуть 100.000 фунтів. Проєкт опрацював український архитект Ю. Денисенко. Вже закуплено площу і проводиться акцію підписки фондів.

* Перший Дім Сумівця в Австралії посвячено 2.5. 1965 р. в Джілонґ. Акту посвячення довершив о. Д. Качмар, а стрічку перетяв голова ЦУ СУМ д. О. Коваль, що прибув сюди з д. А. Чубатим, головою КУ, Ю. Венгльовським, головою Осередку Мелборн і проф. В. Олійником, почесним членом СУМ з Мелборну. Гостей вітав голова Осередку Джілонґ д. Ф. Веприк.

* Крайовий З'їзд СУМ Австралії, що відбувся 11 і 12.9. 1965 р. в Канбері вибрав наступний склад Краєвої Управи: д. В. Чор — голова, інж. С. Місько — заступник голови і референт дружинників-суспільників, д Г. Панасюк — секретар, д. О. Смолець — організаційний референт, д. С. Добровний — референт преси, д. Ю. Менцінський — реф. дружинників-культурників, д. Я. Кутний — референт сумівських видань. Друг А. Чубатий очолив Контрольну Комісію.

* Крайовий З'їзд СУМ Австралії прийняв, між іншим, рішення про обов'язкову передплату юнацтвом і дружинниками відповідних сумівських видань.

АРҐЕНТІНА

* На засіданні Комітету для наладнання діяльности СУМ в Арґентіні, що відбулося 29.5. 1965 р. в Буенос-Айрес в присутності голови ЦУ д. О. Коваля, покликано до життя КУ СУМ, як секцію »Просвіти«, в наступному складі: Мих. Рокуш — голова, Євген Патенок — заступник голови, Іван Юрій Шафовал — секретар, Ганя Кос — заступник секретаря, Ярослав Зелінко — скарбник, Константин Чолій — керівник юнацтва, Володимир Заставний

— референт сумівських видань, Іван Дмитрів, Євгенія Харівська — члени КУ, та Люба Сорока і Наум Паук — заступники членів КУ. Контр. Комісія: О. Балук — голова, Мих. Балащук і Корній Дорощук — члени.

* Під час десятиденного побуту в Арґентіні голова ЦУ СУМ відвідав головну Управу Т-ва »Просвіта« в Буенос-Айрес, яка наділила його почесним членством Товариства за заслуги в ділянці виховання української молоді. Крім того, дала згоду на введення повної сумівської системи в Секції Молоді »Просвіти«, які носитимуть назву СУМ і належатимуть рівночасно до ЦУ СУМ. Голову ЦУ СУМ вітали також філії »Просвіти« і їх Секції Молоді в місцевостях Док-Суд, Вілля Аделіна, Вільде, Валентін-Альсіна і Беріссо, де відбулися також зустрічі з доповідями і розмовами.

* В рамцях української програми, якою керує голова Центральної Репрезентації в Арґентіні д-р В. Іваницький, через радіовисильню »Колонія« 20.5. 1965 р. було надано інтерв'ю з головою ЦУ СУМ про СУМ, його діяльність у світі і програмові заложення.

* КУ СУМ Арґентіни плянує влаштувати курси виховників СУМ, щоб могти відтак взятися до організації юнацтва, згідно з »Правильником Ю СУМ«. В пляні є також відбути літній табір в околицях Буенос-Айрес.

БРАЗІЛІЯ

* »Цвіркун«, орган василіянських студентів в Куритибі, що появляється як квартальник вже двадцять літ, помістив у своєму 118 числі за квітень-липень 1965 р. обширний репортаж про зустріч з головою ЦУ СУМ в червні 1965 р. під заголовком »Праця організації СУМ«. Тижневик »Хлібороб«, орган Хліборобсько-Освітнього Союзу, в ч. з 20. 6. 1965 р. містить обширний допис про зустріч голови ЦУ СУМ з молоддю ХОС в Куритибі. Відвідинам голови ЦУ в Бразілії, а зокрема в Прудентополіс, присвячує також місце другий український тижневик »Праця«.

* В Сан Павльо існує Осередок СУМ при Товаристві »Соборність«, і проявляє активну діяльність. Балетний гурток Осередку під кер. інж. Самійли виступав уже кількакратно в телевізії.

ПАРАҐВАЙ

* У своїй поїздці до Південної Америки голова ЦУ СУМ відвідав також українців в Параґваї і на протязі двох днів відвідав Товариство »Просвіта« в Енкарнасіон, а з головою Т-ва »Просвіта« п. М. Худиком відвідав також дооколишні колонії і Кармен дель Парана, де проживає о. І. Буґера. Відвідав також письменника — канд. прав Б. Лісовецького, і Сестер Катехиток. На зустрічі з активом »Просвіти« і сумівцями рішено про тісну співпрацю й відновлення діяльности СУМ.

ВЕНЕСУЕЛЯ

* Українська студентська молодь Каракасу мала зустріч з головою ЦУ СУМ в гостинному домі панства проф. Коваль-Мазепи і живо цікавилась діяльністю СУМ у світі та проблемами української молоді в загальному.

НІМЕЧЧИНА

* КУ СУМ зорганізувала два вишкільні курси для старшого юнацтва СУМ. Перший курс відбувся в днях 29.4. до 2.5. 1965 р. в Штутґарті, а другий від 27.5. до 30.5. 1965 р. в Ганновері. Цими курсами охоплено всі 34 осередки СУМ Німеччини.

* Цьогорічний табір СУМ в Німеччині відбувся на новому місці в місцевості Ґомадінґен у Швабії. До табору прибуло біля 200 учасників — членів юнацтва і виховного та господарського складу команди. Табір відвідав Владика Кир Платон Корнеляк. У програмі взяли участь також члени Центральної Виїздної Групи Виховників: О. Коваль, д-р Г. Васькович і В. Леник. Таборяни вітали в себе голову Проводу ЗЧ ОУН проф. С. Ленкавського та ряд інших особистостей. Коротко побували також в таборі учасники »Летючо-мандрівного табору« з Америки й Канади. Табором командував Р. Дебрицький, а функції головного виховника голова КУ — С. Костюк. Духовну опіку здійснював о. М. Іванців.

ФРАНЦІЯ

* Четвертий з черги табір СУМ у Франції відбувся в місцевості Люізард біля Ліону. В цьому таборі взяло участь 70 юначок і юнаків та десяток виховного і господарського персоналу. У таборі побували й допомагали у виховній програмі проф. М. Антонович з Голляндії, маестро Міро Скала-Старицький, баритон О. Нижанківський з Швайцарії і пані Софія Наумович з Парижа. В поворотній дорозі до Америки загостив був сюди коротко також »Летючо-мандрівний табір«. Табором командував голова КУ д. Б. Білогоцький.

АВСТРІЯ

* Не маючи змоги організувати в себе табору, КУ СУМ Австрії щорічно висилає певну кількість українських дітей до табору в Німеччині. В цьому році голова КУ д. П. Головінський привіз до Ґомадінґен два десятки членів юнацтва і в функції виховника перебув цілий час в таборі.

БЕЛЬГІЯ

* Кожного року сумівські танцювальні групи беруть участь у різних европейських днях в Німеччині. Цього року балетна група »Верховина« з Льєжу взяла участь в европейському міжнародньому тижні в м. Бюрен, Вестфалія, що відбувався від 5 до 12 липня 1965 р. Знову ж група »Полтава« їздила на европейський тиждень до Віценгав-

ЖЕРТВУЙТЕ
на пресовий фонд
вашого журнала
»АВАНҐАРД«

зен (замок Людвіґштайн), в місяці серпні 1965 р. В обидвох зустрічах наші танцюристи здобули гарні успіхи.

* Виховно-відпочинковий табір для юнацтва відбувся продовж місяця липня в місцевості Тюмед. До табору прибуло 50 юнаків і 50 юначок. При кінці переведено іспити на сумівські ступені та ступені впорядників. »Летючий табір« із ЗДА й Канади гостював у таборі два дні. Разом відбуто спільну ватру та святочне закінчення табору, на якому виступали з привітами д-р М. Гута, голова КУ СУМ в Канаді, пані Наталія Башук, голова Союзу Українок Канади, та Наталка Пелип'як, юначка з Чікаґо. Командантом табору був Г. Ощипко, а капеляном та головним виховником — о. д-р Б. Курилас.

* Минулого року відбулося два свята Юного Сумівця в Осередку Льєж з участю Осередків Звартберг та Шарлеруа (в місяці травні) та в Осередку Звартберг при участі Осередку Льєж і Ватерсхей (в місяці серпні).

* Крайова Управа СУМ на спілку з Українським Допомоговим Комітетом плянують набути власну оселю. Вже розпочато збирання фондів у Бельгії, а також в інших країнах. КУ СУМ має намір звернутися до більших сумівських теренів, головно ЗДА й Канади, за підтримкою тому, що власні спроможності за слабі, щоб могти набути відповідний об'єкт. Уже отримано багато пожертв від громадян в Америці, які раніше жили в Бельгії.

ЗБІРКА НА ФОНД Ю СУМ В АРҐЕНТІНІ

М. Самоверський — 200 пезо, В. Заставний — 100, Т. Максимишин — 100, І. Жибак — 100, В. Цьопек — 50, Зеня Заставна — 50. Разом — 600 пезо.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКТОРА

А. С-енко, Огайо: Щиро дякуємо за надіслання цікавого і гарно написаного репортажу з посвячення сумівської оселі в Огайо »Хортиця«. На жаль, не можемо його помістити, бо Ви забули подати дату посвячення, а без неї репортаж не є повним. Просимо писати для »Аванґарду« частіше репортажі, дописи, статті. Будемо радо друкувати. Прислану з репортажем знімку публікуємо.

ПОЖЕРТВИ НА ЗАКУП СУМІВСЬКОЇ ОСЕЛІ В БЕЛЬГІЇ

Крайова Управа СУМ у Бельгії поробила заходи, щоб одержати піддержку на закуп оселі від наших сумівських осередків за океаном і на цю ціль одержала вже певні впливи.

Осередок Ньюарк відгукнувся перший. За ініціятивою друзів О. Ганяка, Р. Псюка, сестер-сумівок Славки і Гані Притулів, В. Бордуна — переведено збірку в Ньюарку, Ірвінґтоні та Нью-Йорку, яка дала 507 дол.

Осередок СУМА в Клівленді жертвував з каси 50 дол.

На цьому місці складаємо названим Осередкам та особам нашу щиру подяку та сподіємося, що інші Осередки в ЗДА й Канаді підтримають наших сумівських друзів у Бельгії, які хоч не численні, але хочуть мати свій виховний центр.

Заклик КУ СУМ у Бельгії до осередків СУМ у діяспорі

Дорогі Друзі!

Розпочавши інтенсивні заходи для набуття власної оселі для української молоді в Бельгії, ми змушені оцим звернутись до Вас за дружньою допомогою, поскільки наша Спілка та наша громада заслабі, щоб самим справитись з цим завданням.

На 3,000 душ українського населення в Бельгії припадає понад 700 юначок і юнаків у шкільному віці. Для тієї молоді, щоб зберегти її при українстві, необхідно потрібно створити відповідні умовини та дати мінімум можливостей для виховання, тобто для влаштування таборів, курсів, зустрічів і т. п. Без власної оселі цього зробити не можна. Крім того, існує конечність обміну нашої молоді між країнами в Европі в часі таборування, а навіть приїзд мандрівних груп з-за океану (як це мало місце цього року у формі »Летючого Табору«), заставляє нас діяти в тому напрямі. Після набуття великої сумівської оселі »Тарасівка« в Англії та придбання теренів для таборування СУМ у Німеччині і Франції, потреба власної оселі в кожній країні не залишає сумнівів.

За приблизними підрахунками нам потрібно мінімум 40,000 дол., щоб закупити відповідний об'єкт. На цю ціль ми зібрали досі 10.000 дол. На протязі двох наступних літ, за нашим пляном, українське громадянство в Бельгії могло б скласти ще 10.000 дол., що було б великим зусиллям, коли взяти до уваги тутешні матеріяльні умовини. Залишається ще поважна сума поза нашими спроможностями.

Але на щастя існує ще у світі українська, а передовсім, сумівська солідарність, яка, віримо, дозволить нам на реалізацію цього важливого проєкту закупу сумівської оселі в Бельгії. Сподіваємося, що наші більші й багатші сумівські співорганізації допоможуть нам у цьому ділі, перепроваджуючи на цю ціль збірки по осередках.

Приємно нам відмітити, що багато поодиноких Ваших сумівців, які колись жили в Бельгії, прислали нам свої особисті пожертви, а в Ньюарку та Ірвінґтоні навіть переведено збірку, в якій допомагало юнацтво. На цьому місці складаємо їм щиру подяку. Під час відвідин у Бельгії юнацтво »Летючого Табору« обіцяло нам також свою підтримку

Будемо дуже вдячні, коли наше звернення знайде належне зрозуміння й потребу дружньої допомоги у Вашому осередку. Щиро дякуємо наперед та остаємо з висловами повної пошани і сумівського привіту.

Честь України — Готов Боронити!

За Крайову Управу СУМ:

Григорій Ощипко
Голова

Оля Козицька
Секретар

Видання СУМ — це один із засобів виховання. Друковане слово приносить користь читачеві, сумівській організації та українській спільноті взагалі. Культурний рівень народу міряється тиражем друкованого слова. Друковане слово — це духова пожива.

Читайте і поширюйте видання Центральної Управи СУМ:

»АВАНҐАРД« — журнал для дійсного старшого членства.

»КРИЛАТІ« — журнал для сумівського юнацтва й молоді.

»ЗАПИСКИ ВИХОВНИКА« — практичний журнал для Виховників Ю СУМ.

Своєчасне розчислення свідчить про Вашу обов'язковість і громадську виробленість.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ »АВАНҐАРДУ«

		річно 4 числа	одне число
ЗДА і Канада	—	2 дол.	0.50 дол.
В. Британія	—	12 шіл.	3 шіл.
Австралія	—	18 шіл.	4/6 шіл.
Німеччина	—	6 НМ	1.50 НМ
Бельгія	—	80 фр.	20 фр.
Франція	—	8 фр.	2 фр.
Австрія	—	40 шіл.	10 шіл.
Південна Америка	—	1.20 дол.	0.30 дол.

В інших країнах рівновартість американського доляра.
Передплату висилати банковими чеками на адресу:
UNION DE LA JEUNESSE UKRAINIENNE
Comité Central
72, Boulevard Charlemagne, Bruxelles 4, BELGIQUE.

З друкарні
»Української Видавничої Спілки« в Лондоні

Printed by the "Ukrainian Publishers, Limited"
200, Liverpool Road, London, N.1.